

## KOMUNISTAI SUOMIJAI RUOŠIA NAUJĄ KILPĄ

### Kartojamas Čekoslovakijos manevras

#### Pats karlagas siūlymas

Washingtonas (DPD). Demokratų atstovas Celakas pirmadienį atstovų rūmuose pareikalavo vyriausybę panaudoti net jėgą, jeigu būtų reikalinga 41 Libano vyriausybės jėga internuotiems Amerikos piliečiams žydam išvaduoti. Amerikiečių naikintuvų flotilė Viduržemio jūroje turėtų būti pasirengusi, kad „irodytų“, jog JAV įvykdo tai, ką galvoja. Jeigu Libano vyriausybė ir po to atsisakytų amerikiečius paleisti, tada Libano ministras pirmininkas turėtų išgirsti laivų patrankų šūvius.

#### Žaliasis Internacionalas

Washingtonas (Dena/Reuters). Egziliuje gyveną šėsių Rytų Europos valstybių politikai čia susirinko konferencijos, kurioje manoma sudaryti planus apjungti visiems egziliuje esantiems politiniams nekomunistiniams sąjūdžiams į tarptautinį demokratinį frontą.

Iniciatorių tarpe yra Lenkijos ūkininkų vadas S. Mikolajczykas, buv. Bulgarijos ūkininkų partijos vadas G. Dimitrovas, buv. Vengrijos ministras pirmininkas F. Nagys, buv. Jugoslavijos ūkininkų vadas M. Gavrilovičius ir buv. Rumunijos ūkininkų partijos pirmininkas G. Buzestis.

Bulgarijos atstovas Dimitrovas konferencijoje pareiškė, kad praktiškai visi ūkininkų sąjūdžiai už geležinės uždangos yra susibūrę į bendrą opoziciją prieš komunistų apniktas jų kraštuose vyriausybes. Visi tie ūkininkų sąjūdžiai būsią vadovaujami tarptautinės ūkininkų unijos. Šiuo metu ta unija bus praplėsta, įsileidžiant estų, lietuvių, čekų, slovakių, graikų, prancūzų, Sudetų vokiečių ir kiniečių ūkininkų organizacijas.

#### Imperija nevieninga

Pretoria (Dena/Reuters). Pirmadienį Pietų Afrikos vyriausybė nutarė pripažinti Izraelio valstybę.

Smutsas painformavo Shertoką, kad Pietų Afrika nepripažįsta jokių nustatytų naujai valstybei sienų. Pietų Afrikos unija yra pasiryžusi nepripažinti jokios arabų srities Palestinoje, ar tai būtų nepriklausomos valstybės forma arba įjungtos į kaimyninę valstybės srities forma.

Tas Pietų Afrikos žygis politiniuose Londone sluogsiuose vertinamas kaip smūgis britų vyriausybės Palestinos politikai. Gerai informuoti sluogsiniai mano, kad D. Britanija nebuvo painformuota dėl tokio Pietų Afrikos nutarimo. Reuterio korespondentas sako, kad ir kitos dominijos gali pasekti Pietų Afrikos pavyzdžiu.

#### Gina komunistus

Washingtonas (Dena/INS). Rysium su įstatymo projekto svarstymu dėl komunistų partijos veikimo suvaržymo JAV 7 amerikiečių organizacijos ir 35 žymūs amerikiečiai kreipėsi telegrama į senato teisių komisijos pirmininką respublikininką Vley, griežtai pasisakydami prieš atstovų rūmų beveik priimtą įstatymo projektą dėl komunistų partijos suvaržymo JAV. Senato komisija prašoma nepresidėti prie to įstatymo paruošimo.

#### Suka galvas dėl Triesto

Londonas (Dena). Kaip informuoja iš patikimų šaltinių Reuteris, D. Britanija, Prancūzija ir JAV turėjusios pasitarimus, kuriuose svarstė, kaip išjudinti iš mirties taško laisvojo miesto Triesto statuso pakeitimą.

Sovietų Sąjunga dar neatsakė į britų notą, kurioje buvo prašoma pasisakyti, su kokiais metodais dėl Triesto statuso peršarstymo ji sutiktų, kadangi nuo sušaukimo tuo klausimu Paryžiuje konferencijos ji atsisakė. Pagal paskleistus Romoje gandus Sovietų Sąjunga numatanti pasiūlyti laisvąjį Triesto miestą padalyti tarp italų ir jugoslavų.

#### Naujas sovietų veto

New Yorkas (DPD). Pirmadienį Saugumo Taryboje Sovietų Sąjunga vėl panaudojo veto, priešindamasi, kad nebūtų sudaryta komisija Čekoslovakijos sąmokalo ir vyriausybės pasikeitimui tirti.

Kitas MINTIES numeris išeis pirmadienį, gegužės 31 d., dėl vidury savaitės išpuolimo įvykių.

#### Suomijoje grėsminga būklė

Helsinkis (DPD). Suomijos policija yra laikoma aliarimo parengtyje. Taip pat atitinkami įsakymai yra duoti ir Suomijos kariuomenei. „Mes pažįstame komunistų planus ir neįsime, kad jie būtų įgyvendinti“, pareiškė vienas Suomijos vyriausybės narys. Santykiams pastrėjus tarp liaudies demokratų ir prezidento, yra atsiradęs pavojus, kad Helsinkyje gali įvykti susidūrimų ir neramumų.

Komunistai savo susirinkimuose pirmadienį grasino antradienį uždaryti valdines įstaigas, jeigu valstybės prezidentas Paasikivis tarsis su vyriausybe dėl galutinio ministerių portfelių naujo paskirstymo.

Akcijos komitetų pirmininku yra paskirtas liaudies demokratų vadas Kula. Jis pažymėjo, kad akcijos komitetai yra sudaryti nutarus komunistų ir socialistų vienybės partijoms, kurios kartu sudarė liaudies demokratų partiją.

Liaudies demokratų organas „Vapaa“ meta partijoms, kai kurioms vyriausybės nariams ir prezidentui sunkius kaltinimus. Prezidento atsakymas Leiną palikti jo pareigose vaizduoja kaip žygį, analogišką Čekoslovakijos reakcijos žygiui.

Priešingai tiems grasinimams, pirmadienio vakare iš viso krašto Helsinkį pasiekė žinios, kad streikuojantieji įvairiose krašto dalyse vėl grįžo į darbą. Tai daugiausia įvyko dėl energingos socialdemokratų elgsenos, kurie griežtai pasisakė prieš streikus ir stengėsi dirbtuvėse ir fabrikuose streikų nutarimus sutrukdyti. Tuo būdu ir Helsinkyje, senoje komunistų tvirtovėje, net 60% dirbantiųjų pasisakė prieš streiką. Manoma, kad įvykių raidai padarys lemiančios įtakos profesinių sąjungų sprendžiamas nutarimas.

#### Atvirai grasina

Maskva (DPD/Reuters). Maskvos radijas davė ištrauką iš suomių komunistų partijos vykdomosios komisijos pareiškimo, kuriuo labai aštriai smerkiamas vidaus reikalų ministerio Leino atleidimas. Tai esąs „išdavimas“ Suomijos konstitucijos ir demokratinės politikos bei „kapituliacija prieš amerikiečių reakciją“.

## Berlyne neranda bendros kalbos

Berlynas (DPD). Paskutiniame Berlyno komendantų pavaduotojų posėdyje buvo paliestas ir įvykdytas sovietų zonoje vokiečių referendumas. Britų brigadierius Bensonas rusų kolegą paklausė ar sovietų įstaigos turėjo ryšio su „juokingu“ vokiečių referendumu. Sovietų pulkininkas Jelisarovas pareiškė, kad tautos pasisakymas referendumu yra numatytas Weimaro konstitucijoje ir, pagaliau, tai yra vienintelė priemonė išreikšti vokiečių gyventojų norams už krašto vieningumą ir taiką.

Brigadierius Bensonas į tai atsakė, kad jis gali rusų abejones išsklaidyti. Visiems yra žinoma, kad visa vokiečių tauta laikosi Vokietijos vieningumo idėjos, t. y. vieningos Vokietijos su demokratine, bet ne totaline, vyriausybe. Iš rusų atstovo pareiškimų paaiškėjo, kad tokio referendumo reikalavo ir ji rėmė rusų įstaigos. Todėl nėra prasmės ta klausimą komendantūros posėdyje diskutuoti, nes tai sudaro dalį bendros rusų politikos.

Baigiant posėdį rusų atstovas protestavo dėl ryšio karininkų pasiuntimo į vokiečių policijos įstaigas. Sovietų įstaigos tuo būdu yra įstumtos į tokia būklę, kad tai nenormaliai būsenai pašalinti turės griebtis atitinkamų priemonių, kurios sovietų sektoriuje sudaro taikos ir tvarkos pažeidimą.

Amerikiečių atstovas į tokį Jelisarovo pareiškimą atsakė, kad, atsižvelgiant rusų grasinimo, jis turi pasitarti su jūristais. Tai yra labai rimtas reikalas, kada britų karininkui, kuris norėjo įeiti į keturių valstybių kontrolėje esantį pastatą, iš rusų pusės buvo grasinama.

#### Renka parlamentą

Johannesburgas (DPD/Reuters). Trečiądienį Pietų Afrikos Umijoje įvyksta pirmieji po karo parlamento rinkimai. Iš viso rinkimuose dalyvauja keturios partijos.

Gen. Smutsas vadovauja unijos partijai, kuri 1942 m. gavo parlamente 89 vietas, tuo tarpu stipriausia opozicinė nacionalistų partija tegavo 43 vietas.

Suomijos konstitucija laiduoja visiems piliečiams lygias teises, sakoma pareiškime. Demokratinį principą atmetimas vėstų į kairiojo sparno darbininkų sąjūdžio prieštarpus ir dar toliau — prie apribojimo laisvo pilietinio veikimo. Pasekmės būtų ūkinė krizė ir „karinė avantiūra, kaip jau yra buvus 1939 m. su neišvengiamais padariniais suomių tautai“. Vyriausybės keitimas ir partijų atstovų santykio keitimas vyriausybėje prieš visuotinius rinkimus esąs nepateisinamas.

#### Pažįstami „akcijos komitetai“

Helsinkis (DPD/Reuters). Suomijos liaudies demokratų partijos pirmininkas Kusta Kula pirmadienio vakare Helsinkyje partijos susirinkime pranešė, kad liaudies demokratų yra sudarę akcijos komitetus. Tie akcijos komitetai rūpinasi, jog visame krašte būtų budima, kad Suomijos vyriausybėje nebūtų jokių permainų, kurios keistų partinių santykius prieš visuotinius rinkimus.

#### Streikai Suomijoje

Pirmadienį visoje Suomijoje kilo komunistų įscentizuoti streikai kaip protestas prieš vidaus reikalų ministerio Leino atleidimą.

Weizmanų lankantis Baltuose rūmuose, prezidentas Trumanas žydų valstybei pažadėjo paskolą. Ta paskola, kaip pareiškė Weizmanas, bus sunaudota ginklams pirkti, atstatymo programai vykdyti ir finansuoti žydų imigrantams, kurių laukiama kas mėnuo po 15.000 iš įvairių kraštų. Izraeliui yra reikalinga lėktuvų, tankų ir prieštankinių ginklų, imigrantams reikalinga maisto, namų, transporto priemonių ir laivų.

Per pasikalbėjimą, pareiškė Weizmanas, prezidentas Trumanas palietė ir diplomatinį žydų atstovų tarp abiejų kraštų pasikeltimo klausimą. Dėl būklės Palestinoje Weizmanas pareiškė, kad žydų pajėgos tuojau paieitruktų iš Jaffos ir Akkos, kai tiktai bū-

Liaudies demokratų partijos akcijos komitetas antradienį vakare pranešė, kad streikuoja 100.000 darbininkų, kurie reikalauja paskirti vidaus reikalų ministeriu žmogų. Antradienį įvairiuose miestuose prie streikuojančiųjų prisijungė ir daugiau darbininkų.

Leino vietininkas Eino Kilpis pareiškė nebeuorį vidaus reikalų ministerio pareigose pasilikti. Socialdemokratų partija, kuriai priklauso Kilpis, pareiškė, kad Kilpis bus iš socialdemokratų pašalintas, kadangi ateinančiuose rinkimuose jis ketina kandiduoti liaudies demokratų sąrašė.

#### Būklė balansuojama

Prezidentas Paasikivis antradienį tarėsi su ministru pirmininku Pekkala. Po to susirinko vyriausybė pasitarti dėl paskyrimo naujo vidaus reikalų ministerio.

Komunistai Helsinkyje ant „Ilgojo tilto“, kuris skiria Helsinkį ir pramonės priemiestį Soenaesą, įrengė barikadas ir neleido norintiems vykti į darbą darbininkams pasiekti darbovietę. Įsikūsi policija komunistus išvaikė ir barikadas išardė. Komunistai su garsikalbais važinėjo Helsinkio darbininkų gyvenamose kvartaluose, plūdo prezidentą ir ragino darbininkus streikuoti.

## Izraelis gaus JAV paskolą

tų nutraukti karo veiksmus. Vienok pastebėjo, jog žydai yra tos nuomonės, kad Jeruzalė jiems turi priklausyti, nors padalijimo plane to ir nenumatyta.

#### JAV protestuoja

JAV vyriausybė Egipto ir Sirijos vyriausybėms pareiškė protestą dėl Palestinos pakrančių blokados. Iki šiol į JAV protesto notas paminėti kraštai dar nieko neatsakė. Užsienio reikalų ministerijos informatorius pareiškė, kad JAV dėl to ir toliau protestuos. Amerikos laivai nėra įpėti vengti Palestinos vandens.

#### Tik besąlyginė kapituliacija

Bagdadas (Dena/Reuters). Kaip iš Irako sostinės oficialių sluogsių pareiškima, arabų kariuomenė Palestinoje ir toliau kovos ir sutiks tik su besąlygine žydų kariuomenės kapituliacija. Į Saugumo Tarybos pastangas sustabdyti ginkluotus veiksmus čia visiškai neatsižvelgiama.

Pirmadienį arabų kraštų atstovai susirinko Ammane pasitarti dėl bendro atsakymo ST dėl karo veiksmų Palestinoje sustabdymo. Į ST reikalavimą Bagdade žiūrims kaip į norą arabų kariuomenę suilaikyti, kad tuo būdu būtų duota laiko žydų daliniams pergrupuoti ir sulaukti paramos iš užsienių.

Egipto daliniai ir arabų legiono daliniai veržiasi tolyn ir netrukus ketina užimti pietinius Jeruzalės miesto priemiestius. Į Jeruzalės centrą veržiasi arabų legionas iš senamiesčio. Žydų gyvenamose miesto dalyse pasireiškė maisto ir kuro trūkumas. Prancūzijos atstovas Ammane bandė paveikti karalių Abdullā, kad arabų legiono daliniams būtų duotas įsakymas respektuoti šventas vietoves Jeruzalėje. Toks pats dmaršas buvo padarytas ir pas Izraelio valstybės užsienio reikalų ministerį.

#### ŠT paliaubų terminą atidėjo

Saugumo Taryba paskutiniame savo posėdyje po ilgų diskusijų paliaubų terminą iš pirmadienio 20 val. nutarė 48 valandoms atidėti.

Laikinoji Izraelio vyriausybė, apie tai sužinojusi, susirinko posėdžio. Užsienio reikalų ministeris Shertokas žydų delegacijai ST pasiūlytoje telegramoje konstatuoja,

Valdžios pastatai Helsinkyje saugomi policijos. Liaudies demokratų šauktos masinės demonstracijos neįvyko, nes darbininkai nesusrinko. Vienok uostų darbininkai streikuoja.

Vyriausias Suomijos valstybės gynėjas pranešė, kad aisingus už prezidento puolimus ir šmeižtus trauks teismo atsakomybėn.

Sovietų laikraščiai antradienį didelėmis antraštelėmis pirmuose puslapiuose paskelbė suomių komunistų partijos vykdomosios komisijos pareiškimą. Patys sovietai susilaiko nuo komentarų. Tačiau įvykiams Maskvoje teikiama daug reikšmės, nes pranešimams apie Suomiją sovietų spaudoje skiriama daug vietos ir didelio dėmesio.

Įvykiai Suomijoje Sovietų Sąjungos stebimi su dideliu dėmesiu, nes abi valstybės jungtys savitarpio pagalbos paktas. Oficiali sovietų pozicija esanti, kad tai yra Suomijos vidaus reikalas. Vienok į dabartinę krizę sovietuose žiūrima, kaip į dalį pasaulį apimančios kovos tarp demokratiškos ir pažangos jėgų iš vienos pusės ir reakcijos bei imperializmo jėgų iš kitos pusės.

kad tuo ST sprendimu žydai yra labai nusitebę ir tame žiūri ST nusileidimą arabų norams.

Pagal žydų nuomonę arabai nori tik laiko laimėti, kad Jeruzalėje galėtų pasiekti savo naudai sprendimo su vienos užsienio valstybės pagalba. Todėl Izraelis turi savo poziciją reviduoti.

#### Trys arabų paliaubų sąlygos

Atsakydami į ST reikalavimą sustabdyti Palestinoje ginklus, kaip patiriama iš patikimų sluogsių, arabai sutinka daryti paliaubas su trimis sąlygomis: 1. paleisti visus sionistų dalinius Palestinoje; 2. užkirsti kelią žydų imigracijai ir 3. nepripažinti žydų valstybės.

Libano vyriausybė pranešė JAV užsienio reikalų ministeriui sutinkanti paleisti pasigrobtuosius iš vieno amerikiečių laivo amerikiečių piliečius žydus, jeigu jie tuojau grįš į JAV. Amerikos užsienio reikalų ministerija į tai dar nieko neatsakė.

#### Norėjo prasižvelgti iš Jeruzalės

Kad išvaduoti Jeruzalėje apsuptuosius kovojančius dalinius, žydai įvykdė nakties puolimą su tankais, kad prasimuštų iki Jeruzalės vartų arba bent pramuštų Jeruzalės sienoje proparšą, per kurią galėtų prasižvelgti apsuptieji žydai. Kovų metu bandė žydai su virvėmis nusileisti Jeruzalės mūrais, bet arabų kulkosvaizdžių buvo sutrukdę.

Pietuose egiptiečių daliniai užėmė svarbią Egaro vietovę, per kurią vyko artimųjų žydų kolonijų susisiekimas. Transjordanijos kariuomenė įsiviešėjo Jeruzalės apylinkėse vietose yra toliau pasistūmėjusi. Irako daliniai prasižvelgė iki „Nabluso, apie 50 km į šiaurę nuo Jeruzalės. Pranešimuose iš fronto sakoma apie lėktuvų ir artilerijos veiklą. Ypatingų pasikeitimų frontuose nėra įvykę.

#### Intensyvūs pasitarimai

Londonas (Dena/DPD). Britų užsienio reikalų ministeris per paskutines 48 valandas turėjo du pasikalbėjimus su JAV ambasadorium Londonė L. Douglasu. Manoma, kad buvo tartasi Palestinos klausimu ir, būtent, kas darytina, jei arabai atmetstų ST reikalavimą sustabdyti ginkluotus veiksmus.

## Ne viskas sklandu

Londonas (DPD/Reuters). Užsienio reikalų ministeris Bevinas ir Amerikos ambasadorius Douglas turėjo pasitarimą, kurio metu labiausiai buvo gvildinamas Vokietijos klausimas, bet ne Palestinos įvykiai, informuojama iš patikimo šaltinio. Apie to pasikalbėjimo smulkmenas neinformuojama, tačiau teigiama, kad Palestinos klausimas buvęs palietas tik tarp kitko.

Politiniai Londono stebėtojai laiko tai įrodymu, kad nesėkmingi šešių valstybių pasitarimai Londone Vokietijos klausimais atvėsinio Londono ir Washingtono dėmesį

Vokietijos klausimais ir tikies naujo pasitvėrimo.

#### Bavarai — separatistai

Münchenas (Dena). Münchene masiniame Bavaru partijos susirinkime „Kronens“ cirkė, kai Dr. Fischbacheris emė reikalauti Bavarijos nepriklausomybės, vienas studentas šūktelėjo: „O kur tada liks Vokietija?“, tada keli bavaru partijos nariai šokos mesti tą studentą nuo laiptų. Kriminalinės policijos valdininkas, norėjęs tai sutrukdyti, buvo iki kraujo sumuštas. Sužeistas ir studentas.

## TRUMPOS ŽINIOS

### AUSTRIJA

8 parlamentary delegacija pirmadienį atvyko D. Britanijos parlamento kvietimu. Sutrukdė pagrobti. Amerikiečių Vienos sektoriuje penktadienį keletas nepažįstamų asmenų bandė įsivilkti į dzypa merginą. Iš grobikų ją išplėšė praiviai. (D).

### BRAZILIJA

\*D. Britanija ir Brazilija Rio de Janeiro pasirašė prekybos sutartį, pagal kurią šiais metais abu kraštai pasikeis prekėmis už 68 mil. svarų sterlingų. (D/R).

### BULGARIJA

Panaikino rinkimus. Sventasis Bulgarijos graikų ortodoksų sinodas pareiškė, kad praėjusiais metais Buffalo mieste (JAV) vyskupo Andriejaus išrinkimas Bulgarijos bažnyčios galva JAV, Australijoje ir P. Amerikoje gyvenantiems tikintiesiems skelbiamas niekingu. Sinodas laiką jį žinomą fašistų ir išdavikų. (D/R).

Komunistai ir socialdemokratai nutarė vieno mėnesio būvyje susijungti į vieną partiją. (D).

### DANIJA

Neišsprendžia klausimo. Danijoje vis dar tebėra 5000 vokiečių pabėgėlių. Danijos vyriausybė pakartotinai kreipėsi į okupacines valstybes, bet iki šiol Danijos pastangos likdavo nevaisingos. Eventualiai Danija pasiryžusi vokiečius kaip užsienio piliečius išstremti. (DPD).

Visur karo psichoze. Danų mieste Aalborgo kilo tarp gyventojų tikra karo panika, kai jie išgirdo detonacijas. Buvo sprogdinami griuvėsiai, o gyventojams, bijantiems karo, pasirodė, kad sprogsta bombos ir veikia priešlėktuvinė artilerija. (DPD).

### D. BRITANIJA

Manevrai. Išsiraugę nuo Maltos įvyko kombinuoti britų laivyno ir aviacijos dviejų dienų manevrai. (DPD/R).

### ČEKOSLOVAKIJA

Balsavimas privalomas. Pagal naująjį Čekoslovakijos tautinio susirinkimo priimtą visuotinių rinkimų įstatymą asmenims, sukakusiems 18 m. amžiaus, balsavimas yra privalomas, jeigu jiems nėra susiaurintos pilietinės teisės. (D/R).

Įvedė cenzūrą. Čekoslovakijoje įvesta cenzūra visoms į Egiptą siunčiamoms telegramoms. (D).

### EGIPTAS

JAV ambasadorius Egipte S. Tuckas atsisakė iš pareigų. Trumanui parašė, kad tai turis daryti dėl neatidėliotų priežasčių. (D/R).

### ITALIJA

Vėl tarėsi. Popiežius Pijus XII privati- neje audiencijoje vėl priėmė asmeninį prezidento Trumano atstovą Taylorą. (DPD).

Perėmė vadovavimą. Naujai išrinktasis Italijos prezidentas perėmė Italijos kariuomenės aukščiausią vadovybę. (D/R).

### IS VISUR

Pasitraukė Sirijos krašto apsaugos ministeris A. Sharabatis. Jo pakeigas pasiūmė ministeris pirmininkas. (D/R).

Kalėjime mirė generolas G. Colokoglosas, kuris 1941 m. kovo mėn. pasidavė vokiečiams Salonikuose. (D/R).

### J. A. VALSTYBES

Pašalpa mokykloms. Amerikos radijo klausytojų s-ga pasiryžo suorganizuoti akciją bent 100.000 dol. surinkti, iš kurių pirkis radijo aparatus vokiečių mokykloms amerikiečių okupacinėje zonoje. (D/Oans).

Nusimanantieji protestuoja. Eilė žymių Amerikos profesorų ir dėstytojų Art. Rytuose, tarp jų amerikiečių universitetų Beirute ir Kaire rektorai, telegrama prezidentui Trumanui pareiškė protestą dėl Izraelio valstybės pripažinimo. (D).

Likviduoti žydų stovyklas Europoje ir visus jų gyventojus nugalbenti į Palestiną sekmadienį prezidentui Trumanui pasiūlė 10 senatorių. (D/R).

Pirmas atsitikimas. JAV profesinių sąjungų veikloje įvyko pirmas atsitikimas, kai 250.000 automobilių koncerno darbininkų sutiko su atlyginimo sumažinimu, jeigu sumažės gyvenimo kaštai. (DPD).

Mėsos pakuotojų streikas, trukęs 67 d., pasibaigė, streikininkams priėmus darbavimų sąlymą atlyginimą pakelti 9 centais už valandą. (D).

Zada susitarti. JAV užsienio reikalų ministerija veda derybas su Sovietų Sąjunga dėl jos išskolinimo pagal paskolų nuomos įstatymą. JAV tikisi susitarti ir sovietų skolas sureguliuoti kaip ir su kitais kraštais. (DPD).

### JUGOSLAVIJA

Staiga smūgio taktika. Daug Belgrado privačių krautuvų praėjusios savaitės gale buvo staiga uždaryti, o kita diena atidaryti jau miesto valdybos žinioje. (D/R).

### JUNGT. TAUTOS

Pabaigė darbą. Keturių valstybių atstovų komisija, kuri svarstė Italijos kolonijų klausimą ir apvažinėjo tas kolonijas, grįžo į Londoną ir rengia ministerių pavaduotojams savo pranešimą. (D).

Priešo kompromisas. Sešių valstybių konferencijoje Vakarų Vokietijos klausimais Ruhr kontrolės klausimu tarp visų valstybių pasiektas kompromisas. (D/R).

### NORVEGIJA

Užplaukė ant minos. Britų vilkikas prie Norvegijos krantų antradienį užplaukė ant minos. 3 įgulos nariai užmušti. Vilkikas pats savo įgomis įplaukė į vieną Norvegijos uostą. (DPD).

### PALESTINA

Jeruzalės burmistras Haroldas Evansas iš New Yorko atvyko į Londoną. Jis pareiškė nevyksiant į Jeruzalę, kol ten nebus paliaubų. (D/R).

Nukentėjo. Britanijos aviacijos ministerija paskelbė, kad egiptiečių lėktuvams puolant vieną aerodromą evakuacijos srityje Palestinoje 4 britų kariai užmušti ir 2 sunkiai sužeisti. (D/R).

### PRANCOZIJA

Pareiga ir būtinybė. Prancūzijos seimo pirmininkas E. Herriot Lyone pasakytoje kalboje nurodė, kad turi būti atremtas Sovietų S-gos bandymas pradėti Prancūzijoje akciją prieš Marshallio planą. Pastarasis yra V. Europai pareiga ir būtinybė, pareiškė Herriot. (D).

### SOVIETŲ S-GA

„Laikykite vagi!“ Sovietų raudonojo kriaus vykdomasis komitetas kreipėsi į tarptautinį Raudonąjį Kryžį, reikalaujamas energingai protestuoti prieš Graikijos vyriausybės žiaurys ir pagal Zenevos konvencijos dvasią graikų aukoms tuojau suteikti pagalbą. (D/R).

### SVEDIJA

Svedijoj sniega. Informuojama iš Svedijos ir Norvegijos, kad antradienį daugelyje vietų ten iškrito daug sniego kritulių. (DPD).

### VENGRIJA

Susidūrė. Prie Budapešto susidūrė keleivinis traukinys su prekinio traukiniu. Žuvo 6 žmonės, 90 sužeista. (DPD/R).

„Komunistai iš bado“. „Szabad Nep“, Vengrijos komunistų partijos organas, pasakutines savaitės numeryje rašo, kad vengrai stoja į komunistų partiją dėl to, jog badauja. Tai esanti nesveika padėtis, nes į partiją stoja mažiausiai du žmonės, o dėl duos stokos. Laikraštis rašo, kad Vengrijos gyventojai „klaidingai maną“, jog tik komunistų partijos nariams tesančios garantuotos vietos. (D/R).

### VOKIETIJA

Apie patarimą Berlyno firmoms nutraukti ūkinis santykius su sovietų sektoriumi amerikiečių karinės valdžios atstovas pasisakė nieko nežinaš. (D).

Grįžo į Vokietiją. Amerikiečių karinis gubernatorius gen. Clayus sešadienį iš Londono konferencijos grįžo į Vokietiją. (D).

K. Singerts / 2. D. karo snipai ir išdavikai.

## Radijas žvalgybos tarnyboje

Nors ir labai fantastingai skamba, bet japonų ambasados agentai išdriso radijo siųstuvus naudoti pačiame Washingtono. Iš jų buvo siunčiami nepaprastai slapti pranešimai, kurių nebūtų patikėję žemesniems pareigūnams. Vienas iš tų siųstuvų buvo įrengtas vieno Washingtono viešbučio palėpėje. Šią snipų stotį susekė pajūrio sargyba. Kiti pačiame pajūryje liko nesusekti, iš kur jie siuntinėjo žinias Vokietijos povandeniniams laivams, tykojusiems ties Amerikos krantais.

Už New Yorko uosto prolarpiais būdavo pagonama keistų šifruotų pranešimų. Buvo spėjama, kad paslaptingoji stotis buvo įrengta už kelių šimtų mylių nuo kranto. Laivyno žvalgyba buvo įsitikinusi, kad ten buvo Vokietijos povandeninis laivas, prisėlinęs prie mūsų kraštų ir susijęs su priešo agentais. Jei tikrai taip tai povandeninis, ko gero, gaudavo pranešimus apie išplaukiančius prekinis laivus.

Vieną dieną, kai didelis krūvis amerikiečių lėktuvų išplaukė į Angliją, FCC, FBI ir laivyno žvalgyba girdėjo įtariamios stoties subruzdimą. Į Angliją išplaukusiam konvojui buvo įsakyta grįžti į uostą. Pajūrio sargybos kontržvalgybos dalinis ruošė imtynėms. Ieškomosios antenos pagalba keletas pajūrio sargybos kuterių su FBI valdininkais atvedė prie tikrojo pranešimų šaltinio. Tai nebuvo povandeninis. Jis išvydo sukiužusią žvejų valtį, stovintįą nuleidus inkarą. Viduje nebuvo nieko. Apžiūrėję valtį rado radijo siųstuvą, pakankamai galingą su Europa ir Argentina susijusiai. Pareigūnai pasitraukė iš jos taip pat ramiai, kaip ir atėjo. Po poros savaičių repės sužnybė visą snipų gaują.

Radijo žvalgybos ribas sudaro padangė. Joje gali būti vilkduobių daugiau, negu manoma. Karo metu transliuojant vienas bokso rungtynės, nekalčiausio pobūdžio frazeologijoje buvo įmaišytas šoks šifruotas pranešimas:

„S 112. „Elzbietos“ garlaisvis su šimtais lėktuvų šį vakarą išplaukia į Halifaxą, N. Skotijoje“.

Laimė, „Elzbietos“ garlaisvis neišplaukė tą vakarą. Dar didesnė laimė, kad šią žinią pranešė ne priešo agentas. Tai darė bandymą žymus radijo komentatorius, norėjęs įtikinti mūsų žvalgybos skeptikus, kad tokias žinias galima perduoti priešui.

Pamoka buvo tokia stipri, jog įvedė naujas radijo klases mokyti, kaip kovoti su priešo radijo žvalgyba.

Norėčiau paminėti tris didžiulius radijo žvalgybos smūgius karo metu. Pirmasis — per mūsų ties Sedanu šnipas radiju pranešė pakrikus prancūzų bėgimą. Priešui esamosios būklės pranešimas reiškė Prancūzijai kapituliaciją.

Antrasis — admiralo Canario drašiu žygiu „Royal Oak“ paskandinimas.

Trečias — atsitikimas su Billiu Sebould. Siek tiek apie jį papasakosiu čia pat.

Billis Seboulds kadaise vadinosi Vilhelmas Seboulds. Jis atvyko į JAV ir pasiryžo būti lojalus savo naujamajam vaterlandui. Kaip daugelis Amerikos vokiečių jis buvo kvalifikuotas mechanikas. Dirbo Consolidated Aircraft Company įmonėje.

Seboulds buvo išlaikęs daug savo tautinės kilmės bruožų. Jis mėgo alų, raugintus kopūstus ir sūdytas kiaulės kojeles. Turėjo daug savo tautybės draugų. Nenuostabu, kad jis buvo niekuo nedėto vokiečių dainos klubo narys.

Jo seni tėvai ir giminės gyveno Vokietijoje. Seboulds susitapė pinigų kelionei į gimtinę. 1939 m. birželio mėnesį ištaigingu Hapago bendrovės „Deutschland“ garlaiviu atplaukė į Vokietiją. Amerikos dolerius laive išsikeitė į nupigintas reizemarkes, kas buvo labai naudinga. Maistas buvo puikus, pakako pramogų — šokių ir filmų seansų, trumpai tariant, kelionė buvo smagi.

Išlipęs Hamburge tuojau pat turėjo nesusipratimą su Vokietijos muitininkais. Jis jiems draugiškai pasakė pamoksluką. Priešakindė, kad jo daiktadėtyje tėra tik rūbai ir dovanų tėvams, bet nebuvo įmanoma susikalbėti su jais. Jam reikėjo eiti į valdybos būstinę.

O valdyba buvo atstu nuo uosto. „Linksmas kraštas“, galvojo jis pranašumo jausmo kutenamas, „kad muitinės stato už kelių mylių nuo uosto!“ Du muitininkai vežė jį per miestą. Jie rodinėjo naujas statybas, didžiulę geležinkelio stotį, garsųjį „Atlanto“ viešbutį. Paskum sustojo prie pilko, niūraus namo.

Vilhelmas Seboulds žiūrėjo kokios nors iškabos namo priekyje. Bet nebuvo matyti jokios. Viduje buvo šimtai kambarių. Skubėdami lakstė valdininkai rudomis, juodomis ir žaliomis uniformomis. Seboulds pradėjo imti baimę. Jis buvo girdėjęs apie naująją Vokietiją, bet abejodavo žiauriųjų pasakojimais iš koncentracijos stovyklų. Jis pažinojo savo tautiečius ir žinojo juos nesant žiaurius.

Kadangi nebuvo matyti dėžių arba šių kokių laiviniųkėty (rodymų, jis pradėjo samprotauti, kad šis namas nėra jokia muitinė. Valdininkai įvedė jį į didžiulį kabinetą. Viename gale buvo imponuojamas raktomasis stalas, primenantis Mussolinio. Už stalo atsistojo vyras juoda uniforma ir prie jo priėjo Wilhelmo. Jis pakratė jam ranką, išsijojo ir buvo nuoširdus, kaip senas bičiulis.

Sveikas, atvykęs į Vokietiją, — tarė vyras juoda uniforma. — Sėskis, — kvietė jį Seboulds. — Smagu, kad esi tarp mūsų.

— Taip, — atsakė Seboulds, — bet aš nesuprantu, dėl ko mane atvarė. Mano la-gaminas, tikėkite manimi, yra tvarkingas.

— Prašom nesirūpinti dėl savo matų dovanėlių, — pasakė anas vyras. — Mes esame tavo draugai. Pamatyti, kokie mes, naujoji Vokietija, vaisingi. Prašom cigarečių.

Reikalas ėmė po truputį aiškėti. Seboulds patyrė, kad jo malonusis šeimininkas yra Paulius Krausas, Hamburgo gestapo viršininkas. Pasirodė, ir kur link euka.

Seboulds kaip Amerikos piliečiui atstakius taktininkauti žvalgyboje, Krausas atviraai pasakė, kad tokiu atveju negalės laiduoti atvykėlio senų tėvų likimo.

Pažadėjęs apsigalvoti Billiui Seboulds leido išeiti. Jis turėjo rinktis tarp lojalumo savo tėvams ir adoptuotosios tėvynės, Amerikos.

Billis Seboulds pasirinko vienintelį, žmoniškai suprantant, atvirą kelią. Jis suliko dirbti nacliams. Keletą mėnesių jis turėjo gyventi Hamburge ir lankyti snipų kursą. Jam gerai mokėjo. Seboulds pasisakė norį rašyti į Ameriką savo draugams ir paaiškinti savo užgašimą. Be to, jis turįs prlonguotį savo pasą. Ta pačia proga jis liko dar ir kita biznelis... Po keleto savaičių Billio Sebouldo prisipažinimas buvo jau Washingtono, Jį įdėjo į diplomatinį paketą ir nugabeno lėktuvu.

Billis Seboulds persikėlė į vieną penzionatą Hamburge. Kiti to namo gyventojai buvo gestapo arba žvalgybos tarnybų studentai. Seboulds reikėjo išeiti šnipinėjimo ir radijo siuntimo kursas.

1939 m. rugsėjo mėnesį, kada prasidėjo karas, gestapo viršininkas Krausas paminavo Sebouldą, kad jam veikiai bus daug darbo. Amerikietis patenkinamai baigė kursus, ir naciai buvo patenkinti savo smagią agentu, kurio šeima bus laikoma įkalta dėl jo lojalumo 3. reičhui. (B. str. pabaiga).

## Sovietų „taikos ofenzyva“

Stalinas nėra iš tų, kuris praleistų progą arba nepasinaudotų parankumu. Papešiojęs prezidentą Trumaną, Marshallį ir užsienio reikalų ministeriją, praėjusią savaitę jis vėl pasidė druskos ir jų žaidžas, atsakydamas į atvirą, Henryo Wallacės jam rašytą laišką. Išvada yra aiški. Jei JAV vyriausybė nenori taikos ir nenori net gyventi svarbių klausimų, tai taiką mylinti sovietų vyriausybė turi kreiptis į tuos, kurie sutinka ir nori to, o ypač turi kreiptis į tokių šaukų demokratų vyruką, kaip Mr. Wallace, kuris laimingų aplinkybių dėka yra kandidatas į prezidentus. (Tuo pat metu tas kreipimasis gali pastatyti į nesmagią būklę prezidento Trumano administraciją ir siek tiek patarnauti Mr. Wallacės trečiajai partijai). Maža tetenka abejoti, kad tai yra svarbiausias Stalino tikslas.

Jis yra propagandos smūgis, gerai paruoštas ir laiku paleistas, ir jei kam dėl to skauda, kaltas pats (—JAV).

Be to dar ne viskas. Gali būti, kad sovietų vyriausybė iš tikrųjų norėjo pradėti diskusijas su J. A. Valstybėmis, nors to nematyti iš Molotovo paskelbto Amerikos ambasadoriaus pareiškimo ir sovietų atakymo. Jei taip būtų, Stalino laiškas turėtų prasitarti, kaip Vakarų valstybės galėtų prieiti tokią konferenciją ir kokiomis sąlygomis galėtų tikėtis susitarti. Kiek yra keista pati procedūra, tiek ji tekelia vien nepasitikėjimą.

Reikia iš karto pripažinti, kad Stalinas mažai terizikavo. Mr. Wallacės pareiškimai retai kur tėra tikslūs ir tik neišmanėliai teigė, kad „atvirą laišką“ laikyti „...atvirą ir tauriu bandymu pateikti konkrečią programą taikngam susitarimui...“

Tiesa, kad Mr. Wallacės „konkrečius siūlymai“ apima eilę taurių troškimų, su kuriais niekas negalėtų nesutikti. Nusiginklavimas, nevaržoma prekyba, laisvas piliečių kilnojimasis, kariuomenių atitraukimas iš okupuotų kraštų, nesikišimas į kitų kraštų vidaus reikalus, ūkinis bendradarbiavimas, demokratijos ir piliečių teisių gynimas, taikos sutarčių sudarymas su Vokietija ir Japonija, kaip šaukiai jie skamba ir kokie pagaidaujami, bet kokie tolimi ir kaip sunkiai pasiekiami!

Be to, ar šie klausimai nebuvo kiekvienos vyriausybės ir kiekvienos konferencijos objektas nuo pat karo pabaigos? Jei Sovietų S-ga taip trokšta „sumažinti ginklavimąsi ir uždrausti atominius ginklus“, reikia klausiti, kodėl ji nesiteikė bendradarbiauti, kada šie dalykai buvo svarstomi J. Tautose? Jei ji veikia nori taikos su Vokietija, tai kodėl iširo Londono konferencija? Jei ji nori bendradarbiauti ūkiškai, tai kurių galų ji atmetė Marshallio pagalbos siūlymą ir kodėl uždraudė savo satelitams vykti į Paryžiaus konferenciją? Be to, reikia pabrėžti, kad daugelis iš Rusijos pastarųjų veiksmų vargiai tesutinka su Mr. Wallacės kilniais idealais.

Jei pageidaujama „laisvo piliečių kilnojimosi“, tai kodėl neprašyti nuo britų piliečių žmonių rusių, kurios Rusijoje liko gyvenančiais? O jei rūpi nesikišimas į kitų kraštų vidaus reikalus, kas pasakytų apie Čekoslovakiją? Gi kalbėti dėl „demokratijos ir piliečių teisių“, tai visas amžius yra per trumpas, norint spyrydintis, ką šie terminai reiškia Maskvoje, Washingtono ir Londone.

Iš tikrųjų gali būti nesmagu iš dalies, kad ankstyvesni bandymai pasiekti susitarimą šiais klausimais buvo blogai paruošti, ir juos komplikavo atvirosi diplomatija ir viešos konferencijos. Bet kodėl šiuo atveju Molotovas paskelbė Amerikos notą — užuot priėmus kvietimą — jei tai buvo kvietimas — privčiai padiskutuoti klausimus? Nors JAV užsienio reikalų ministerija yra, vieno laikraštiniuko amerikiečio pasakymu, ir gerokai sudergusi reikala, bet reikia sveikinti ją, kad bando naujus ir labiau konstruktyvius būdus.

Stalinas nemano, kad palengvintų susitarimą oponentui politikoje. Ar gal turėtume suprasti, kad Stalino nuomone, nėra jokios vilties susitarti Sovietų S-gai su JAV, kol neateis ir valdžią Wallacės trečioji partija? Tai būtų iš tikrųjų rūšakana išvada, nes ne didžiausi jo rėmėjai nesapnuoja jį šiais metais pasidarysiant JAV prezidentu.

Jo labiau nagrinėti šį keistą nuotykį, juo labiau esi priverstas manyti, kad tiek Mr. Wallacė, tiek Stalinas — pirmasis nenoromis, antrasis tyčia — tik savo propa-

gandinams ir politiniams tikslams išnudoja „milijonų paprastų žmonių“ viltis ir baimę. Tai yra Mr. Wallacės ir jo kategorijos žmonių pavojus aname krašte. Jie reiskia miglotus ir ignorantiškus „mašius“, norus, kadangi visi nori taikos ir gerovės ir kažin ką atiduotų, kad įgytų jas. Be naudodami miglotas ir bereikšmes frazaz, darydami pompastiškus ir nevykusius pareiškimus, nekreipdami dėmesio į tikrąsias sunkenybes ir slėpdami tikruosius pavojus, jie dar tik labiau pasunkina tikrąsias valstybininkams pasiekti tuos dalykus. O sovietų vadai, kurie nėra nei ignorantai, nei sentimentalūs, neieškingsi savo veltinuoze, naudojasi tokiais žmonėmis savo šaltai apskaičiuotiems tikslams. MG.

### Arabai neatlyža

Ketvirtadienį Damaske įvyko arabų vadovaujančių asmenybių konferencija, kuriai priskiriama labai didelė reikšmė.

Egipte išleistas įsakymas registruoti visiemis gydytojams ir vaistininkams, vis tiek kurios pilietybės jie būtų. Dalį norima pašaukti į kariuomenę. Taip pat turi registruotis inžinieriai ir amatininkai. Jie matomi panaudoti viešiesiems darbams.

Sirijos delegatas El Khourys dėl kom. Palestinoje pareiškė, kad arabai veikia pagal JT chartos 52 straipsnį, kuris duoda teisę „regioninėms sąjungoms“, nepertęgiant duoto regiono ribų, viduje spręsti tarptautinę taiką liečiančius klausimus. Tokia regioninė sąjunga yra Arabų Lyga. Kadangi nei JT pilnatis, nei S. Taryba nepasirodė pajėgūs sutrukdinti „sionių agresijos“, to uždavinio turi imtis Arabų Lyga.

Britų ambasadorius Washingtono demetavo Amerikos spaudoje paskelbtą žinią, kad D. Britanija stengėsi prisikabinti JAV konferencijos, kurioje būtų apsvaistyti ir išlyginti abiejų valstybių nuomonių skirtumai dėl Palestinos.

## Strateginiai ištekliai

Jau kuris laikas pasaulio spaudoje vis keliamas žaliavų atsargų sudarymo klausimas, kurios turėtų tarnauti eventualaus karo reikalui. Generolas Eisenhoweris savo „atsisveikinimo pranešime“ kelia žaliavų atsargų sudarymo reikalą, kurių įvežimas iš užsienio galėtų būti sutrūkdytas karo metu. Generolas majoras S. Spaldingas strateginių reikmenų rezervų sudarymą palgima su paprastu gyvybės bei turto draudimo polieu, pagal kurį reikalinga įmokėti premiją, o įvykus nelaimėi — gaunama bėdai sušvelninti pinigų suma. Kartu jis prašitaria, kad JAV atsargų laikymui investuojama šimtus milijonų dolerių.

Krašto gynybos reikalams atsargų sudarymui yra išleistas specialus įstatymas, vadinamas „Amerikos žaliavų rezervų įstatymu“, kuris 1946 m. liepos mėn. 23 d. įsigaliojo. Tas įstatymas numato ne tik mineralinių žaliavų, bet taip pat pusfabrikacijų, atekirų pramonės gaminių ir žemės ūkio žaliavų atsargų sudarymą. Prekių sąrašė skiriamos trys prekių reikalingumo kategorijos, iš ko galima pastebėti, kad čia dalykas liečia ne bendrą krašto aprūpinimą karo ūkio priemonių prasme, bet grynai apie karo atvejų reikalingų atsargų laikymą, kurios reikalingos karo ir civilinei gynybai. Tai reiškia, kad civiliniam sektoriui ir privačiam ūkiui paliekama milžiniška ūkinė karo paruošos sritis.

Amerikos žaliavų rezervų įstatymą charakterizuoja du principai. Pirmas, pirm-

nybė duodama amerikinėms gėrybėms, tačiau atsižvelgiant į daugelį statomų sąlygų, jos reikšmė labai susiaurėja. Antra, vėdamoji mintis yra konjunktūros politikos pobūdžio, pagal kuri „kiek tai praktiškai įmanoma, pasiūlyti pertekliai“ panaudojami atsargų sudarymui. Tai yra pagrindai, kuriuos įstatymų leidėjai savo laiku patvirtino. Bet nuo to laiko pasaulio politinė padėtis vystėsi tuo būdu, kad konjunktūros politinės šaltutinės intencijos turi lenktis krašto apsaugos ūkio reikalavimams. Užtenka tik pervertinti vidaus ir užsienio konjunktūros pranešimus, tuojau pastebėsime, kokią kainas keliančią reikšmę turi pirkiniai reikmenų, kurie tinka strateginių kainų sudarymui. Iš viešumai nors ir retai patenkančių pranešimų apie parlamentinių komisijų ir kongreso pasitarimus, galima spręsti, kad ir palengvą strateginių atsargų sudarymas pačioje nepapratai sunkias ūkio politikos ir finansines problemas, juo labiau, kad, kaip generolas majoras Spaldingas pareiškė, kai kuriais atvejais liečia keleto šimtų milijonų dolerių sumas. Be to, dar turi didelę reikšmę ir kiti klausimai, kaip antai, sandėlių ir gamybos įmonių decentralizacija ir požeminių įmonių įtaisyimas.

Nėra jokios abejonės, kad Jungtinės Amerikos Valstybės strateginių rezervų laikyme veikia toli numatydomos ir sistemin-gai, kas verta rimto dėmesio. (Die Tat).

# Kipras Petrauskas ir jo ipėdiniai ar pavaduotojai

Rašo Stasys Pilka

Kipras Petrauskas, gyvenimisko patyrimo apsviestas, teigėdavo: — „Nebus nieko iš dainininko, kuris, karjerą bepradėjęs, nori kasdien plėtimui ir vakarienei turėti vienišią sniečelį ir dargį su kiaušiniu.“

Sniečelį, aišku, tenka suprasti alegoriškai: turėta galvoje tokie, kurie iš pirmų žingsnių troškė pasikelti garbėje, pasisekimuose ir žemiškų gėrybių pukuose. (Ir kad priedo dar trimitai be paliovos pergalės maršą groję.)

Aukščiau patiekta aforizmą Kipras pasakė gal ne šiaip sau. Manding, jaunas dienas prisimindamas ir iš praeities išpūdių išvadą darydamas.

Pats Kipras Petrauskas, iš Kauno dienų tiek mes jį atsimename, jau buvo Lietuvoje visiškai kitoks negu kad, pavyzdžiui, jaunatvės Petrapilio dienomis. Labai išblyškęs, liesas ir net pernelyg kuklus. Bešvaržas, daugiau tylūs, negu šnekas. Mėgstas visados pasilikti šešėlyje.

Kipras baigė Petrapilio konservatorijos dainavimo klasę ir buvo pakviestas į Marijos vardo Operos teatrą. Imperatoriškąjį ir patį žymiausiąjį, Tuo metu tame teatre tarnavo ar tik ne penkiolika pirmųjų tenorių, pradedant ypač išgarsėjusiais L. Sobinovu ir D. Smirnovu. (Pastarieji du dainininkai pagal sutartį turėjo sudainuoti sezoną labai ribotą spektaklių skaičių.) Lyričių tenorių atsargai sudaryti, direktoriaus reikalinga angažuoti kelis jaunuolius — jų tarpe ir K. Petrauską. Savo balsine medžiaga buvo gal už Kiprą net pranašesnių, tačiau tuo metu iš priimto prieauglio paton pirmiausia vietos Imperatoriškoje scenoje po kelių metų prasimušė tik Petrauskas. Jisai surado į pasisekimą ir išklimą kelią, labai paprastą ir tikrą, o to kelio rodyklė buvo labai kuklus žodis: „darbas“.

Kiprą Petrauską užkulisėje pravarėdavo „greitosios pagalbos“ karieta, jis ne tik tobulai buvo išmokęs įsakyti išmoki operos partiją, bet tuo pačiu metu ir kitas, oficialiai nepaskirtas. Mat, staigiu suširgimu ar kitokių teatrinių nelaimių atvejais K.P. buvo tas, kuris visada galėjo tų nors pavaduoti. O pavaduojant ne tik išgelbėti spektaklį, bet gaudamas progą puikiai partijoje pasirodyti, išskodavo teisą tą partiją iš eilės su kitais dainuoti. Nes jo atsitiktinis, iš bėdos atlikimo lygis dažniausiai buvo net aukštesnis už kitų, dainininkų įprastai gerą. Be darbo, be didelio kruopštumo ir užsispyrimo lydimu darbo, eksprontu atsiekti to, žinoma, nebūtų pavykę.

Scenos žmogaus ateitį dažnai nulemia ne tik talentas, bet ir fiziniai daviniai. Pasaulinio masto žymūs vokalistas Tito Schipa, pv., dėl savo žemo ūgio operinėje scenoje retai tepasirodavo, tadinavo tik dvį — tris partijas.

Kiprui Petrauskui, anot tulžingų pavyduolių, karjerą Petrapily padarė jo kojos. Nepaprastai gražios formos, patraukusios moteriškosios lyties auditorijos dėmesį. Lyriniam tenoriui dėkinga sceninė išorė, aišku, pakenkti negalėjo, (nors, kiek mes

žinome, — K.P. dainavo ne kojomis). Ir ne vien tik gražaus balso privalumai leido jam užimti ne tik lietuvių scenoje dominuojančią padėtį. Tačiau, išoriniai artisto daviniai yra labai svarbus dalykas, ir to išminties išleisti nereikėtų.

Menininkui pasireikšti reikalinga atatinama, palanki atmosfera. Anot filosofo Ip. Taine. — moralinė. Jei auditorija mėgs gerą dainavimą, supras tą dainavimą, stasys dainininkui griežtus ir dainavimo technikos ir muzikinės kultūros reikalavimus — jaunas menininkas pradinius žingsnius darys jau kitokią atsakomumą jausdamas, negu jam tektų pv. rodytis prieš žmones, kuriems patinka tik dainavimas.

K. Petrauskas karjeros žingsnius pradėjo pirmiausia Rusijos Operos scenoje. Kurioje buvo griežta meno vadovybė, stipri konkurencija ir aukšto lygio meno tradicijos. Tose sąlygose išsiti, reikėjo turėti ne tik puikią balsinę medžiagą, originalų didelį talentą, bet ir dar kažką. Kas gali būti paprastai apibūdinta: veržimosi norais ir tobulėjimo pastangomis.

K. Petrauskas pasakojo, kaip kartą jam, dar pradedančiam dainininkui, nusipelnęs dirigentas Napravnikas pareiškė:

— „Jaunasai žmogau, Tamsta gi partijos nemoki“.

Ir kai tasai jaunasai žmogus, akis išplėtes, nesuprantamų žvilgsniu pažūrėjo į garsųjį maestro, tasai, įsikibęs į nelaimingos

aukos liemenės sagą (toks jau buvo jo pamokymų ir į gerą kelią atvedimo įprotis), pasakė:

— Taip, taip, Tamsta išmokai visas gaidas, visus taškelius — viskas teisingai, bet, sakyk Tamsta, kur gi Tamstos asmeninis veidas? Kur Tamsta pats? Taip sudainuoti gali kiekvienas“.

Ir ištisą pusvalandį, tos liemenės sagos iš savo pirštų nepaleisdamas, Napravnikas vertė savo auką balti ir rausti. Bet po kelių tokių pamokymų, Kipras tarėsi supratęs. Ir tvirtindavo, kad ši inkvizicija jam išėjo į naudą.

Kas matė Kipro Petrausko debiutus operinėje scenoje ar baigiamąjį Konservatorijos spektaklį, galės patvirtinti, kad vėliau vaidybiniai taip galingas ir tvirtas, anuomet jisai ne tik kad silpnai vaidino, bet mažai tesugebėjo savo kūno, o ypač rankų ir kojų valdyti.

Taip charakteringas (šiek tiek baletinės manieros) kojų ir rankų valdymas Kiprui tapo lig ir įgimtas, kai jis tuos scenines laikysenos pradus pasisavino iš baletu artistų technikos. Galima dar priminti, kad Kipras savo karjeros pradžioje mėgo sekti, kaip dirba ne tik operos, bet ir dramos bei baletu menininkai. Iš jų jis pasisėmė ir technikos prasmatybių ir kitką, kas sudaro kiekvieno vaidybinio meno, nežiūrint kokiomis formomis jis reikštųsi, nemenką svarbą.

Mūsųose ipėdiniams ar pavaduotojais bandoma pakrikštyti kiekvieną šiek tiek ryškesnių balsinių duomenų dainininką. O ypač, jei jisai yra tenorius! Iš visų pusių pasipila smalsūs klausimai: — „Kažin, ar jis Kiprą galės pavaduoti?“

Po to tasai geros balsinės medžiagos savininkas pradamas taisyti — ir po centrus ir po užkampius. Ir vis laukama, kada šis 8-sis pasaulio stebuklas išsaus toki įspūdį, dėl kurio medaus upėmis ir dangiškąja mana ne tik jo paties, bet ir visų tautiečių ir širdys ir troškimai bus su kaupu pripildyti. Pasitaiko, kad išgarsėjusio debutanto puiki ir reta balsinė medžiaga (tinkamai pasireikšti dar neįpratinata, be technikos, užgrūdinimo) susidėvi ir sunyksta. Ir ji jau pasidaro nebeįdomi nei centrams, nei užkampiams. Taip pat savaime nuslūgsta ir paties ipėdinio ar pavaduotojo garbė ir garsas. Iš tos garsingos kombinacijos, iš tos skambios agitacijos net tuščio burbulo nepasitiekia. Ir niekam galvos dėl to vėliau neskauda ir niekieno sąžinės ramybės nebūna sudrumsta. Toks jau žmonių santykiavimo dėsnis ir toks jau iš orbitos nužengusio kiekvieno dainininko likimas.

Kauno operoje, pavyzdžiui, yra buvę tokie fenomenai. Du eiliniai fabriko ar panašios įmonės dori, sąžiningi darbininkai kažkieno buvo įtikinti, kad jie savo gerklėse turi visą milijoną (berods, — litų). Vienas tų tuoj persiskyrė su žmona, paliko li-

kimo globai vaikus ir pradėjo naują gyvenimą — ano palaiminto milijono sąskaiton. Sezonui artinantis į galą, šiam nevykusiam operinio darbo debutantui (ir po draug būsimajam milijonieriui) buvo duotas rimtas patarimas: grįžti prie seno la-brikės darbo. Nes scenos ar dainininko karjerai pasirodė absoliučiai netinkamas, o jo milijoninės vertės balsinė medžiaga (nuo smagaus anos stambios sumos sąskaiton gyvenimo) kad ir per trumpą laiką, bet spėjo galutinai susidėvėti.

Antrasis šiuo atžvilgiu irgi garsus egzempliorius, lygiai pasižymėjęs galinga karine, tikrai nuostabių balso tembru, operos darbe parodė originalią savybę: pirmadienį kurią nors partiją mintinai visai teisingai padainavęs, antradienį jos visai negalėjo prisiminti. Nors šlaip prie koto stalo ar linksmoje draugijoje panašų patologių reikiškių pas jį pastebėta nebuvo. Bet ir šis simpatingas subjektas buvo plačiai demonstruojamas labdaringuose ir panašiai gražių intencijų koncertuose. Kaip fenomenas, ateities žvaigždė ir kaip aiškus ipėdinis ar pavaduotojas.

Iš tų kontrastinių pavyzdžių lyg ir savaime ateina išvada. Kad gerai, išpūdingai ir sugebančiai dainuoti vienos tik balsinės medžiagos lyg ir neužtenka. Pasirodo būtinai reikalinga ir bendra muzikinė kultūra, būtinas yra ilga trunkas balso lavinimas, dainavimo technikos įgijimas. Iš minties reikia dar neišmesti ir vienos, kad ir žiaurios, bet griežtos taisyklės: juo geresnė būna balsinė medžiaga, juo ilgiau užtrunka jos šlifavimas bei tobulinimas. Ir tai yra ne menesis, bet ilgų metų pastangos, didelio pasiaukojimo darbas. (Nuk. 4 p.)

## Fizinio auklėjimo ir sporto kelias tremtyje

J. Jasinskas

Nė vienas jaunimą auklėjančias veikiančių dalykų nėra turėjęs tokios erškėtuotos praeities kaip fizinis auklėjimas. Mūsų mokyklose jis tik nuolatinių pastangų ir nepaliaujamos kovos su senų pažiūrų auklėjimo šalininkais išdavoge buvo užėmęs nepriklausomoje Lietuvoje pilnateisiai jam priklausančią vietą. Ir tai paskutiniiais metais nepriklausomo gyvenimo metais.

Praeit karo brutalumai ir pokario normalumai, visu žiaurumu palietę ir mūsų valstybės bei tautos egzistenciją, labai neigiamai paveikė fizinį auklėjimą ir ryškiausias jo formas, k. a. sportą. Šiuo tarpu negalime duoti pilno okupuotos Lietuvos fizinio auklėjimo vaizdo. Tačiau žinodami pirmosios bolševikų okupacijos metu atliktus įvairius „fizikultūrinius“ triukus, mūsų mokyklose ir viešajame jaunimo gyvenime vykdytus grynai komunistinei propagandai tarnavusius „masinius krosus“, „masines varžybas“, „masines šventes“ ir pñs. — drąsiai galime teigti, kad ir šandien paverčioje tėvynėje fizinis auklėjimas eina tuos pačius kryžiaus kelius, kokius jis ejo 1939—41 metais.

Ypatingos ir jokių būdu normaliai gyvenimo padėčiai neatitinkančios tremties apylytos ir fiziniam auklėjimui yra užkrovusios niūrų vaizdą. Šiek tiek pakenciamų patalpų, rengimų ir priemonių trūkumas tą padėję dar niuresnę padarė. Fizinio auklė-

jimo srities dauguma specialistų, tiesa, yra tremtyje (kai kurie jų iš vakarinių Vokietijos zonų jau išplaukė į užjūrį), bet jie čia nėra prideramai susiorganizavę, gyvena išsiblaškę po įvairias zonas ir stovyklas, kiti kiūto kituose (pav., Svedijoje) kraštuose, ir dėl to negali turėti žymesnės įtakos bendrai fizinio auklėjimo padėčiai. Vietoj jų, švietimo įstaigose esantieji švietimo reikalų tvarkytojai yra arba nepatyrę šio dalyko srityje arba iš ankščiau turintieji labai savotiškas — pasenusias pažiūras, kuriuos dažnu atveju pastoja kelią moderniai ir visame kultūringame pasaulyje savaime suprantamai fizinio auklėjimo eigai. Todėl visai nenuostabu, kad šandien mūsų mokyklose fizinis auklėjimas stovi visai panašioje padėtyje, kokia buvo nepriklausomoje Lietuvoje 1919—27 metais.

Kaip dauguma mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo sričių, taip ir fizinis auklėjimas pokario metais vystėsi decentralizuotai, pasiskyrė entuziastų gaivinamas. Išsisteigę šiek tiek gausesnėse lietuvių ar mišrioms stovykloms, vienu kitu pradėjo leisti daigus sporto būrelius, kovos žaidimų komandas, sporto klubus; pradėjus atsirasti įvairių tipų ir \*paskirčių mokykloms, susirūpinę ir mokyklų programomis, kurių pagrindas padėta nepriklausomoje Lietuvoje naudotos programos, tik tuo skirtingumu, kad iš jų buvo išbraukta beveik di-

desnioji dalis fizinio lavinimo (kūno kultūros) pamokų. Girdi, tegu sau „sportuoja“ nemokyklinis jaunimas, o moksleiviai visą laiką tesėdį prie knygos ir tekale pamokas! Tačiau šitokių pažiūrų propagatoriams nebūvo lemta susilaikyti visuotinio moksleivių ir mokyklų suoluosna nepatekusio jaunimo pritarimo. Judresnės prigimties jaunimas ir toliau nenuleido galvos: tarpusavy ir su kitataučiais rungtyniaudamas jis įrodė, kad ne vien diplomatinėmis priemonėmis galima garsinti lietuvių vardą ir reprezentuoti savos tautos reikalus; jis įrodė, kad ne vien knyga tegali patiekti auklėjančio pobūdžio/potyrį ir ne vien sausi pamokymai bei pamokslai teigiamai veikia kilniuosius jaunimo polėkius. Jaunimas, sveikos prigimties traukiamas ir sąmoningų tautinių jausmų skatinamas, susibūrė į mokyklinius sporto būrelius, o nemokyklinis jaunimas į klubus bei žaidimų komandas. Tik po ilgėsnio delsimo į pagalbą atėjo jiems vyresnieji, įsteigdami vyriausiąją fizinio auklėjimo reikalams tvarkyti organą (1946 m. Augsburg), kuris, deja, savo veikla nei darbas nepajėgė teigiamai užsivangažuoti. Beveik ištuštus metus tik popieriuje egzistavęs, tas fizinio auklėjimo ir sporto reikalų tvarkytojas mirė savaime, nepalikęs jokio atgarsio. Tačiau fizinio auklėjimo ir sporto veiklesnėji darbuotojai ir dėl šios nesėkmės nenuleido rankų.

Praeitų metų antroje pusėje privatai inicijatyva Grafenaschau bei Murnau buvo surengti fizinio auklėjimo mokytojų pasitobulinimo ir sporto instruktorių paruošti trumpalaikiai kursai, į kuriuos iš amerikonių ir anglų zonų susirinko apie 50 klausytojų. Jie čia, esdamiesi savo eritimis reikalingų žinių, svarstė, diskutavo ir bendruosius tremties sąlygose įgyvendinti įmanomus fizinio auklėjimo bei sporto planus. Buvo nutarta susausti visuotinių tyričių darbuotojų suvažiavimą, ir tam suvažiavimui šaukti bei jį įvykdyti išrinkta komisija. Ši komisija savo uždavinį atliko ir to pasiekė 1947 m. lapkričio mėn. atsirado Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas, kuris iki pat šio laiko labai energingai tvarko ne tik vakarinės Vokietijos zonos esančio lietuviško jaunimo fizinio auklėjimo ir sporto reikalus, bet stengiasi apimti visą lietuvišką jaunomėnę, tiek užjūriuose, tiek kitose Vakarų Europos valstybėse gyvenančius sportininkus. Tam reikalui Komitetas yra pasiskyręs specialius įgaliotinius J.A.V., Kanadoje, Svedijoje, Prancūzijoje ir k. Komitetas centrinę būstinę turi amerikonių zonoje, o anglų prancūzų zonose dirba fizinio auklėjimo srityje patyrę specialistai. Per šį, palyginti, trumpą Vyr. Komiteto darbo laiką, išspaudė pasirodžiusių žinių apie fizinį auklėjimą bei sportą, matyti, atlikta daug ir veikta tikrai jaunatviškai atsidedimu bei pasiaukojimu. Atrodo, kad ir toliau šis darbas turėtų eiti tikraja, teisinga ir, svarbiausia, visam tremties jaunimui naudinga vage. Tačiau su galiesčių tenka konstatuoti, kad Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto nuosirdžios pastangos ir darbas sutinka vargiai nugalimų kliūčių. Tos kliūtys ateina ne iš jaunomėnės tarpo, ne iš tremtinių bendruomenės pusės, bet, skaudu rašyti, iš ten, iš kur mūsų jaunimas turi teisės laukti pilniausio jų reikalų supratimo

mo bei įvertinimo. Komitetas, pradėdamas aiti pasimatas pareigas, neturėjo jokio finansinio pagrindo, jokių išteklių, nes iki to laiko paskirtiems sporto klubams, komandoms ar mokykliniams sporto būreliams paskirtos iš Švietimo Valdybos kuklios sumos seniai sunaudotos, o vyriausiam šių reikalų tvarkytojų neskirta visiškai nieko. Todėl visiškai nenuostabu, kai Vyr. Komiteto nariai guodžiasi:

„Kiekvienas darbas yra surištas su išlaidomis. Esame kreipęsi į visas mūsų institucijas (BALFA, LRK, Sv. Valdyba, Vykdomąją Tarybą, Vyr. LTB. Komitetą), kad gautume bent minimalią paskolą-pašalą. Deja, jau šandien turime atsakymus, kad nieko negali pagelbėti. Kiekvienas jau esame išleidę iš savo kišenės daugiau po 200 Rm VFASK reikalams. Turėjome rengti Pabaltijo krepšinio (jaunų) turnyrą. Bet dėl pinigų neturėjimo, šis turnyras vos neiširo. Per jėgą dabar, gegužės viduryje, vykdome Vokietijos (lietuvių) stalo teniso pirmenybes. Liepos mėnesį pasiryžome bet kokia kaina įvykdyti Lietuvos lenkvosios atletikos pirmenybes, nors kišenėje ne vieno pñs. Esame palikti visiškai Dievo valiai“.

Dėl to mūsų fizinis auklėjimas ir sportas šandien atsitęja prieš aišką dilemą: „Būti, ar nebūti?“ Nereikia rašyti kilometrinių traktatų ir įrodinėti, kokią didelę įtaką teigiama auklėjimo prasme duoda fizinis auklėjimas mokykliniam jaunimui; aišku visiems, kas nori teisingai galvoti, kad sportas buvo ir pasiliks tremtyje ar emigracijoje esančiam mūsų jaunimui viena pagrindinių tautinės jungties priemonių; niekas neužginčys sporto vertės mūsų tautinei reprezentacijai (prisiminkime tikrai mūsų krepšinio Europos meisterio laimėjimo progą Rygoje, pasaulio spaudoje tada buvusius atgarsius arba stabtelėjusį trumpai akimirkai prie tremties esančių mūsų sportininkų geresniųjų pasirodymų krepšinio, stalo teniso, šachmatininkų ir kt.). Visi šie faktai kalbą patys savaime už fizinio auklėjimo ir sporto naudą, nepakeičiamumą ir prievolę visais galimais būdais juos remti.

Masinės emigracijos akivaizdoje šį svarbą dar labiau padidėja, nes po įvairias šalis išsiblaškiusiam lietuviškam jaunimui fizinis auklėjimas, o sporto jaunimui ypatingai gali būti vienintelė priemonė išlaikyti tą jaunimą milijoninėse svetimatūčių masėse lietuviškai sąmoninga ir persimusi lietuviška ambicija (teigiama prasme).

Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas šių metų gegužės mėnesį yra paskelbęs sporto savaitės jaunimui ir visai visuomenei yra egzaminas parodysias, kuria kryptimi nueis lietuvių fizinis auklėjimas ir sportas: ar tai bus paskutinė gulbės giesmė, ar bus padėti pakankamai tvirti pagrindai, kurie nepajudės nė tada kai mūsų jaunimas eis vargo kelius Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Belgijoje, J.A.V. ir kituose kraštuose. Esame tvirtai įsitikinę, kad tremties jaunimas ir lietuviškoji visuomenė ta egzaminą prideramai išlaikys, bet kuria kryptimi pasuks mūsų vadovaujančių veiksmų pažūros ir reikalo supratimas? Į šią klausimą, tikime, atsakyma, duos tie, kurie privalo atsakyti.

Liudas Dovydnas

## Aš norėčiau būti Hiroshimoje

Bet aš tikėjau ištiesęs tiltą. Tai buvo leštuose mūsų gyvenimo metuose. Buvo birželio dienų vidudienis, kai žema vikri akuserė Bindorienė nusimetė vilnonę skarą ir apėkritom akim gudriai pažvelgusi, paklausė: „Sūnaus ar dukters?“ „Kudikio“, greitai atsakiau. Netikėtai savaime žodis iškrito. Ir apskritai, greitai moteris mane pagyrė: „Tai tikras tėvas“.

As netilpau savyje. Viskas buvo paruošta, tarinaitė buvo, gimdymas normalus, bet arti saulės laidos aš blaskiausi po kambary. Laimė netilpo, aš virpėjau. Tai sunku pasakyti, tai žino tik laimingi tėvai, kurie savo širdies dūžiais skaičiavo akimirks, svarstydami pasiūciausiai nuostabias galimybes: gal neišlaikys?... gal bus negyvas?... Gal kraujo užkrėtimas?... o gal bus beprotis, o gal genijus?... ar geras vardas Arnoldas?... o jeigu... ar Nijolė ar Jalanta?... o gal Vitoldas?... Gal Aleksandras?... gal Vytautas...

As atsiėmiau rankomis į stalą ir pradėjau skaityti kanapes augancias už lagpo. Tai kiek suramino. As atsisėdau į fotelį ir pajutau nuovargį. Tuo metu tyliai įslinkusi Jadvyga, taigi Bindorienė, padėjo abi rankas ant peties, kurios padvelkė neseno plavimo drėgme ir miuli. Ji patylėjo, tarsį lephdamosi mano nekantrumu ir pasakė: Tu šį žentą... As nesupratau. (Ak, pasiutęs proto neimlumas tokiose akimirkose!). Ir aš, ūmai atsisojęs, sugriebiau abi drėgnas rankas: „Ką jūs sakote!“ Ji šyptelėjo, tarsi apgalvėtaudama: „Vadinasi, ir tu laukei sūnaus?“ As griebiausi teisintis, aiškintis, bet ji ūmai pasisuko sijono kvolduose ir

patarė: „Dabar palauk, ji turi pamiegoti... Ji prašė tau pasakyti bet, reikia viską pagal tvarką“. Ir taip man pamokančiai patarė. As visai suglumau ir, nerangiai atsisėdęs, kai duryų užsidarė, pats sau pasakiau: „Argi tai maža laimė!“

Jau sakiau, mane tada valandėlei užliejo laimė. Kanapėse atsirado daug skaidraus oro ir saulės, o mažas pilkas žvirblis suposi ant kanapės, vikriai žvalgydamasis. Jis ūmai purtelėjo, kai būt, mane patebėjęs, ir mane ėmė slaukti kažin kokia neapykanta Jadvygai Bindorienė, kurios aš nesupratau, kuri mane pamokė. Ji, kaimo moteris, mane, girininką, jau ketvirtąjį dešimtyje...

Ir aš susirūpinau, ką aš sakysiu, kaip pasveikinsiu ją, ką ji man sakys? Ir tai man kėlė susirūpinimą, ir aš save išanksto kaltinau, kaip visur, visada nemokantį žmoniškai, kaip kiti gali, moka.

Ilgas akimirks svarsčiau, ką aš jai sakysiu, ar ji taip pat pažūrės, pažūrės per mano galvą viską žinančiu, mane praeikiančiu žvilgsniu? Ar ji bus tokia laiminga, ar aš pataikysiu atsakyti? Klausiau save skindamas oranžines tulpes.

Kai aš, bobutės Bindorienės lydimas, pravėriau duris, tuojau mane užklupo šiltas, miulo ir skalbinių kvapas, ir tuo jau pasijutau pritrėnkęs. O ji, ant dviejų pagalių kiek pakėlus galvą, ilgai ir tiesiai į mane pažūrėjo. Tokiu tiesiu, nusenusamo gerumu, pasigailėjimo žvilgsniu. As pasijutau nusikaltes mažas, gal net kvailas... Kai padėjau gėles ant kėdės prie lovos, ji at-

sargiu judėsiu, savo gražia baltą ranką pasisiekė ir vieną tulpę prinešė prie skaidrių, pilnų raudonumo ir gyvybės, lūpų. Ir nuo tulpės ji tiesiai linija lėtai atkėlė akis į mane, vėl gera, vėl mane maloniai apgailestaujanti. Negalėčiau pasakyti kodėl, bet mane užsiaubė mintis: pulsi prie jos rankų maldauti (o gal ir verkti) „Atleisk, atleisk!“

Zaibo greičiu praskrido: „Atleisk, kad tu mano žmona, kad aš tau ne toks... kad tu nepajėgi mane pasmerkti ir atleisti... kad nemoku priartėti ir nutolti... kad...“

— Tu toks išblyškęs, Ignai, tu šiek į mišką, pailsėk, — ji švelniai mane pasigailėjo... ir tai mane lyg pabudino: tai aš pavargęs, o ne ji, tai aš pasigailėjimo vertas! Ir aš staigiai atsiminiau jos tuoj po vestuvių pasakytus žodžius: „Pasigailinti tavęs reikia tave neapleisti.“

Po kelių nevykusių sakinių, ką aš pareigą vykdydamas išėjau pro duris ir pasukau stačiai į girią. Tik po geros valandos aš pajutau paraidžiui vykdamas josios valia: ...tu šiek į mišką, pailsėk.

Ir aš ilgai, ilė eutemos, kol griežlė pradėjo griežti, vaikščiojau ir laimingas ir susikrimęs. Laimingas — aš turiu dukrą, aš tikiuosis ją būsiant mūdieviu toliu, o gilumoje širdies mane persekiojo nujautimas: ne, tai nebus tiltas, tai bus josios dukra, motinos pusėje atsisotos, ir aš būsiu dar vienisėsnis, — mane apleis ir žmona ir dukte.

Ir aš tada išsiaiškinau baisia, bet mane neapledžiančią tiesą: ji man — duoda tai kaip dovanas, ką aš pats turėčiau paimti, nes tai man priklauso. Ji dalija — ji valdo, aš imu, aš... Kas aš? (B. d.)

# Pabaltiečių reikalai ginami tarp šveicarų studentų

Züriche įvyko abiejų aukštųjų mokyklų (Universiteto ir Feder. Aukšt. Techn. Mokyklos) studentų atstovybių sesija, kurioje buvo iškeltas klausimas pakviesti, surasti vietas ir duoti stipendijas vokiečiams, austrams ir čekams. Kaip Züricho universiteto medicinos fakulteto atstovė toje sesijoje dalyvavo ir stud. Garbačiauskaitė. Pasirodė kad 16 iš Čekoslovakijos atbėgusių čekų — studentams sudarytos sąlygos studijoms, o iš Vokietijos ir Austrijos daromos sąlygos studijoms, o iš Vokietijos ir Austrijos daromos sąlygos pakviesti i Sveicariją darbams ir suteikti stipendijas.

## A. A. Ladas Natkevičius

TREJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTUVĖMS PRISIMINTI

1944 m. vasarą, apleidęs Lietuvą, Dr. L. Natkevičius nekaip jautėsi. Jau Lietuvoje buvusieji širdies negalavimai čia dažniau pasireikdavo. Austrijos sostinėje — Vienoje jis buvo keletą kartų subombarduotas. Sveikata ypač pablogėjo. Apie vienerius metus sirgęs, 1945 m. gegužės mėn. 25 d. mirė tolimajame Austrijos mieste — Schruns. Čia velionis ir palaidotas.

Dr. L. Natkevičius buvo ne eilinis lietuvis. Jo žymūs darbai ir gyvenimas iki šiol tinkamai nepaminti, nenušviečia. Šis darbas dar teks atlikti mūsų tautos ir kultūros praeities tyrinėtojams. Net šio garbingo velionies mirties antrojo pasaulinio karo pabaigoje nebuvo plačiau mūsų spaudoje ir visuomenėje paminėta.

L. Natkevičius gimė 1893 m. sausio mėn. 19 d. vidutinio ūkininko šeimoje, Balsupių kaime, Marijampolės apskr. Baigęs vietos pradžios mokyklą, gimnazijos mokslus išėjo Marijampolėje ir 1913 m. gavo brandos atestatą. Gimnazijoje aktingai dalyvavo lietuvių moksleivių būrelyje — aušrininkuose. 1913 m. rudenį įstojo Petrapilio universiteto gamtos — matematikos fakultetui. Besimokydamas L. Natkevičius plačiai dalyvavo lietuvių tautiniame ir kultūriniame judėjime. Jis buvo žinomas Suvalkijos ūkininkams, nes dalyvaudavo ūkininkų sambūriuose, rengdavo vakarelius ir gegužines, rinko tautosaką bei kėlė mūsų ūkininkų tautinį bei politinį susipratimą. Rašinėjo „Lietuvos Žinioms“, „Lietuvos Ūkininkui“, „Aušrinei“ ir kitiems lietuvių laikraščiams. Daugiausia pasirašinėdavo Vlodo Parausvinio alapyvardė.

1920 m. balandžio mėn. Lietuvos Valstiečių — Liaudininkų sąrašą išrinktas į Steigiamąjį Seimą ir 1920 m. V. 15 d. apleido karo atstovo pareigas. St. Seime daug dirbo tarptautinės politikos ir krašto apsaugos reikalais. Gresiant Lietuvai pavojui iš bolševikų ir lenkų 1920 m. rudenį organizavo „Geležinio vilko“ ratelių pulką ir kurį laiką buvo šio pulko šimtinės vadu. 1923 m. X. 13 d. jo paties prašymu atleistas iš kariuomenės atsargon. 1922 metais vasario mėn. svarbiais Lietuvos valstybiniais ir visuomeniniais reikalais buvo siunčiamas Amerikon.

Nuo 1923 m. XI. 23 d. ėjo spaudoje attachés pareigas, Paryžiuje. 1927 m. baigė Paryžiaus universitetą aukštuosius teisių moks-

Dėl tokio vienusiūko vokiečių bei austrų globėjimo stoji i diskusijas stud. Garbačiauskaitė ir vienąs amerikietis. Stud. Garbačiauskaitė nušvietė tikrą lietuvių — pabaltiečių padėtį, pabrėždama, kad nuo 1940 metų studentai — lietuviai negali studijuoti, be to, net Vokietijos ir Austrijos universitetuose kai kada neakademškai elgiasi vokiečiai ir austrai, lygiai net profesūra. Panaudota buvo ir iš Gwatt konferencijos medžiaga, skundai, telegramos ir t.t., kurias atsiuntė DP studentai iš tų kraštų, įrodant kaip diskriminuojami DP studentai, neprileidžiami prie seminarų darbų, labo-

rus ir 1931 m. VII. 16 d. įgijo šio universiteto teisių daktaro laipsnį. 1934 m. spalio mėn. paskirtas patarėju Lietuvos pasiuntinybėn, Paryžiuje. 1939 m. balandžio mėn. paskirtas nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Maskvon. Šias pareigas ėjo iki Lietuvos okupacijos. Jam teko skaudžiai pergyventi Lietuvos okupacijos pasirengimus ir baisiuosius rusų užpuolėnėjimus.

Karinėje, politinėje ir diplomatinėje tarnyboje L. Natkevičius savo pareigas pavyzdinčiai atlikdavo ir bendradarbių buvo mėgiamas bei aukštai vertinamas. Už nuopelnus buvo apdovanotas Gedimino, Vytauto Didžiojo, Prancūzų Garbės Legiono, Latvijos, Estijos ir kitų valstybių ordinais.

Rusams užėjus, Antano Sniečkaus pareidymu sumintas, bet po kurio laiko paleistas. Jis jau 1939 m. Kalėdų švenčių metu nutarė Lietuvos okupaciją ir tai referavo A. Smetonai ir A. Merkui. A. Smetona suprato ir patikėjo, nors jokių žygių nesimė, bet A. Merkys ir kalbėsi nenorėjo. L. Natkevičius savo išvadą darė iš daugybės reikšmingų Sovietų Sąjungos šostinėje. Jis savo patyrimus nuolat pranešinėjo užsienio reikalų ministerijai, bet ne visuomet jis čia būdavo suprastas... Ypač krito i akis 1939 m. pabaigoje parodytas jam Stalino ir Molotovo ypatingas prielankumas... L. Natkevičius suprato, kad tai negali geruoju baigtis nei jam, nei jo atstovaujamam kraštui.

Išėjęs iš kalėjimo, 1940 m. L. Natkevičius dirbo jūris konsulto darbą Lietuvos valstybinio draudimo įstaigoje ir kiek vėliau dėstė Vilniaus universitete. Užėjus vokiečių okupacijai, L. Natkevičius ypač aktingai dalyvavo antinacinėje rezistencijoje, atlikinėdamas labai svarbias ir atsakingas pareigas. Šiam darbiui jis vadovavo, kaip prityręs politikas, diplomatas, teisininkas. Jis ir lėšų nemažai šiai veiklai parūpindavo. Jis visai blaiviai vertino gresiančio karnio bolševizmo pavojų ir priverstas buvo savo gimtąjį kraštą apiešti. Tolinioji Austrija L. Natkevičiui taip pat jokios ramybės neteikė ir pagaliau jos žemė priglaudė šio garbingo mūsų visuomenininko ir valstybininko gyvenimo audrą išvargintus palaikus.

Tremtyje liko vargti velionies L. Natkevičiaus žmona Gražina Brundzaitė-Natkevičienė ir dukrelė Beatrice. Rimas Kemeklis

## Kipras Petrauskas...

(Atkelta iš 3 pusl.)

Anksčiau patiekto kelios K. Petrausko meno viršūnių siekimo smulkmenos turėtų būti papildytos priminimu, kad šis mūsų garsusis dainininkas net keturius metus mokėsi pas vieną iš patių geriausių Petrapilio Konservatorijos pedagogų. Gyvendamas dideliame kultūros ir reprezentacijos centre, rusų anuometinės sostinės atmosferoje jis turėjo progos praplėsti ir akiratį ir ekon. Operos teatro darbe ne tik meno vadovybės, bet ir muzikiniai rafinuotos publikos įvertinimo atgarsis buvo lygiai griežtas, kiek ir jautrus. Žodžiu, Kipro Petrausko dideli talentui bręsti ateirado tinkama, palanki ir išimtinai laimingų sąlygų atmosfera.

Sandien stovyklinio niveau auditorija ploja ir pasitenkinimą reiškia, ir i padangės kelia naujus įpėdinius bei pavado tuotus. Tokius, kurie ebtina balsine medžiaga ir džiugina 4—5 liaudies dainų ar romansų ir priedo dar 2—3 operinių arijų repertuaru. Kritiško vertinimo, būkime atviri, visiškai nėra, yra tik naujo veido, gražaus tembro, debutanto pasireikšimas. Yra gal tik neatsakinga reklama, tik naujos, kad ir daug žadančios pajėgos i blogą kelia, i nusidėvėjimą pastūmėjimas.

Vokietijoje yra tiek daug muzikinei kultūrai pasiekti ir pagilinti saltinių. Konservatorijoms pradedant, praktinio darbo operos teatruose galimybių irgi nestingant. Milano alla Scala Teatras buvo skelbęs balsų paiešką, kvietė atsisaukti, dviejų metų studijoms kandidatus iš viso pasaulio rinko. Yra ir kitokios tobulėti perspektyvos. Ar jos būtų neįdomios?

Tobulėjimui ir brendimui progų ir galimūnų nestinga. Ir norėtusi įtikinti, kad tobulėjimo svarba yra didesnis dalykas,

negu kad lagerinės sąlygose žvaigždės ar mėnulio titulo meškeriojimas. Blankaus ir pigaus lagerinio skonio auditorijos aplo-dismantai gali dažnai veikti tik demoralizuojančiai ar naikinančiai. Lygiai šia linkme neigiamai patarnauja ir vietinės kronikos reporteriai, nes jų įvertinimai beveik visada būna tik saldžių tuščiažodžiųvimų hiperbolinės frazės.

Sakoma, kam daugiau duota, iš to bus daugiau ir pareikalauota. Ir todėl norisi pareikšti pageidavimą: pirm laiko nežudykime šių jaunų, traperadancų dainininkų, Tobulintis ir bręsti jiems turėtų ateirasti materialinė parama, bet drauge su ja privalėtų pasigirsti ir ipareigojimų, atsakomybės jausmo akiepijimo žodžiai. Nuo ko tai priklauso, privalo tuos būsimuosius fenomenus išrauti iš nūdieninės niveliuojančios atmosferos ir persodinti tuos trapius, dar neišsivystčiusius augalus i palankesnes muzikinei kultūrai įsigyti sąlygas. Tai būtų gero takto, lietuviškai kultūrai pagarbos, ateities perspektyvų politika. Stovyklinio indiferentiškumo ir neatsakingo valiovimo atmosferoje visi tie įpėdiniai ar pavaduotojai greit galės pavirsti tik pernykščio sniego spindėjimo prisiminimais, taps vaikams nusibodusiais, sulaužytais ir kampan išmestais žaisluokais.

Pavaduotojai ir įpėdiniai yra būtini ir reikalingi. Bet jiems užaugti ir galingesniais patapti reikalingas išvermingas darbas, griežta kontrolė, platesni akiratai. Tuo pačiu neatsakingais palyginimais nenuvertinkime šviesios lietuvių operinės scenos legendos, paties žymiausio mūsų dainininko. O Kipro Petrausko meninių laimėjimų siekimo pavyzdys tebūnie kelrodžiu ir akiniu ir jo būsimiems įpėdiniams, ar pavaduotojams.

ratorijų, negauna knygų iš bibliotekų ir tt.

I tuos visus stud. Garbačiauskaitės prie-kaištus bei faktus atsakė 2 šveicarai — studentai, atstovybės tarybos nariai, kad pabaltiečių esą negalima kvieisti, esą daug sunkumų... nes jie esą Schriftenlos Staatenlos. Garbačiauskaitės buvo iškelta, kodėl taip staigiai susirūpinta čekais, nejaugi 1940—45 metais, kaip Prancūzija, Belgija, Olandija, Danija, Norvegija ir t.t. buvo okupuotos, ar šveicarai ir šveicarų įstaigos tų kraštų studentus ir piliečius irgi taip traktavo ir škaite... schriftenlos, staatenlos? Cia jie argumentavo visiem žinomais faktais, kas paliko įspūdį ir rado pritarimo. Savo išvedžiojimuose ji nurodė, kad daug lietuvių ir pabaltiečių studentų žuvo, buvo koncentracijos stovyklose, prievartos darbam išvežti, deportuoti i Sibirą ir žudomi.

Sesija tuo pasibaigė, kad atstovybės taryba turės ir pabaltiečių studentais susirūpinti ir tuo reikalu stud. Garbačiauskaitė turės konferencijas su Taryba ir profesūra.

Iš atstovybės tarybos patirta, kad ji sudarė sąlygas vienai lietuvaitei — studentei 2 semestrus su to organizacijos pagalba studijuoti. Tuo norima buvo įrodyti, kad ir pabaltiečiai rūpinasi...

Šita akcija nebus baigta, kol Züricho studentų atstovybė nepasirūpins ir pabaltiečiais.

Amerikietis — studentas iškėlė, kodėl labiau už pabaltiečius proteguojami vokiečiai, kurie okupacijos metu prisidėjo prie mokslo įstaigų naikinimo tuose kraštuose ir yra to karo kaltininkai. (E).

## Emigracija i Kolumbiją

Iš Kolumbijos konsulato Berne gauta pranešimas, kad vizų išrašymas Bogotos vyriausybės pareidymu yra sustabdytas. Net tokiems, kurie turi iš seniau leidimus, arba tokiems, kurių dokumentai yra jau konsulate, negalima daugiau vizų išrašinėti. Pasirodo, kad per sukilimą Bogotoje yra sunaikinti užs. reik. min-jos archyvai. Be to, nauji valdininkai ir nauja tvarka turės peržiūrėti vizų bylas arba iš naujo bylas pradėti. Todėl visi lietuviai painformuojami, kad jie i Kolumbijos konsulatą nesikreiptų, kol nebus gauti nauji pareidymai ir bus duotas naujas pranešimas. Jokių išimčių negalima pritaikyti.

Kolumbijos konsulas Dr. Röthlisberger yra kreipęsis i Dr. St. Sirutį, Bogotoje, Pre-sident del Comité Lituan en Columbia, kad tas padarytų užs. reik. m-joje žygių i išrūpintų leidimą vizuoti tiem lietuviams dokumentus, kurie seniai jau turi leidimus, kurie gali artimiausiu laivu išvykti i kuriem iš IRO prižadėti kelionės pinigai.

Siom dienom jis turės 2 konferencijas su IRO atstovais lietuvių reikalų, kurie vyksta i tą kraštą. (E).

## BALFO akcija už DP įkurdinimą

BALFO viešųjų reikalų vadovas J. Valaitis apeliavo eilę valstybių, ragindamas BALFO skyrius, lietuvių klubus ir atsirus asmenis laiškais prašyti senatorius ir kongreso narius, kad būtų priimtas įstatymas įsileisti 400.000. BALFAS sudarė specialų skyrių įkurdinimo reikalams. Skyrius išsiuntinėjo 20.000 anketų, kas sutinka padėti DP įsikurti. Gauta jau 350 prašymų sutinkant apmokėti giminių ar draugų kelionės išlaidas ir parūpinti butą bei darbą. Trisdešimt asmenų sutiko apmokėti jiems nežinomų DP šeimų kelionės išlaidas ir parūpinti butus. Atskiros šeimos pareiškė sutinkancios duoti kambarius 200 atskirų žmonių. Jau dabar pažadėtoji suma tremtiniam įkurdinti siekia 60.000 dolerių. Atsakymai tebeina. (E).

## PRANESIMAS MEMMINGENIEČIAMS

Brangūs Tautiečiai Kristujai! Siuo pranešu, kad š. m. gegužės mėn. 30 dieną — sekmdienį 11 val. 30 min. šv. Jono bažnyčioje ruošiamos ypatingos pamaldos už Tėvynę ir Taiką i Mariją su atitinkamu pasiaukojimu Nekalčiausiai Marijos širdžiai.

Kadangi kartu su šiuo sekmdieniu nustoja veikusi miesto stovyklos parapija, prasome i šias pamaldas atsilankyti visus tautiečius seniau šioje stovykloje gyvenusius ir visus tautiečius dar dabar čia gyvenančius.

Sia proga i minėtas pamaldas kviečiame atsilankyti brangius tautiečius iš Bergo ir Airporto.

Kun. A. Grigaitis

Stovyklos Kapelionas

## IESKOJIMAS

Canados lietuvių šeima ieško giminių Vokietijoje. Vladas ir Anelė Jaktai ieško Jurgo ir Onos Akenbokų, Vytauto Serkšno ir kitų giminių bei artimesnių. Atsiliepti šiuo adresu: Walter Jekenta 234-34 St. N. Lethbridge Alberta, Canada.

## SKELBIMAS

Tarpininkaujame įvairių masinių, įrankių, instrumentų bei medžiagų pirkimo — pardavimo reikalų. Nori minėtus reikmenis įsigyti arba parduoti prašomi kreiptis:

Exchange Agency

(24b) Neumuenster, Faerberstr. 39, Germany — British Zone

## AKIMIRKSNIU KRONIKA

### Kas išties pagalbos ranką?

Dienos bėga nenumaldomai. Viena dingsta vakaro prieblandoje ir gimsta kita, atsišėdama žaizduojančią aušrą. Naujos dienos aušrai milijonus skaičių vilčių pagimdžiusi! Ką žada ji mums niūrioje kasdienybėje?

Mūsų mintys daug didesnės už kasdienybę. Tačiau šį kartą primirškime jas ir apsidairykime aplinkui — pažūrėkime i kasdienybę dešimčių lietuvių gyvenančių barakuose, kareivinėse.

Kasdienybė visuomet yra žiauri ir niekada nėra reikšusi pasigailėjimo silpnėsimai. Ji pagimdė pikta posakį — pats esi savo laimės kalvis, kiek iš gyvenimo atkovosi, tiek ir turėsi...

O ką atkovos tie, kurie kovoti nebegali? Kokia jų kasdienybė? Tie klausimai šiandieną, kada emigraciniai pirkliai teperką raumenis, iškyla visa savo piktybe.

Müncheno artilerijos kareivinių stovyklos didelio kambario labai mažame kamputy, atitvėrta paklodėmis, gyvena vienu viena senutė, ir dažnai girdi bendrą gyvenimo, kaip ji bedant burna čiaupsi miežinės duonos plūtą.

Kamputyje vietos mažai — vos lova ir baltai dengta kėdutė, ant kurios katliukas griubai parsinešti, šaukštas. Bet jai daugiau ir nereikia: lovoje galima ir sėdėti ir miegoti ir melstis... Tiesa skaityti negalima, nes lango šviesa nepasiekia, bet akys jau nebepramoto, išvertkos, išraudotos.

Akys gėsti pradėjo dar 1941 metais, kai vyresnįjį sūnų ir marčią ir antikus pakrovė Kauno geležinkelio stolyje ir išvežė. Antrasis sūnus anuomet išliko, bet jį sušaudė vėliau... O mažylis? Jis atvežė jį i Breslau, įkurdino ir grįžo atgal, pasakęs — kovosiu ligi paskutiniųjų, kad mama greičiau sugrįžti galėtų! Daugiau jo ir nebematė. Gal ir dabar dar kur nors miškuose gyvena, o gal jau paguldė garbanotą galva.

Senutė etapai, etalonai, durchgangslageriai, bėgimai atgabeno i Müncheną mirti.

Kas jai išties pagalbos ranką?

Už smėlio kalvos žniokščia ir žniokščia jūra, niekuomet neperprašoma, nemaldaujama. Kalvos viršūnės smėlyje įsirausę šešerių metų berniukas. Smagu taip, aukštai, kai saulė šviečia! Vienoje pusėje matai, kaip putotos bangos užpla krantą, nuplauna ir grįžta atgal, užleisdamos vietą kitoms, arba — kaip baltaburiai laivai kryptojai ar kaip garlaivų kamai prašliaužia, karts nuo karto stori subaudami. Antroje pusėje — iš Friedrichsorto stovyklos barakų kaminėlių rūksta dūmai: žmonės valgyti verdaši ar silkes rūko. Berniukas ištisas dienas čia sėdi vienas ir tylus. Tik kai Laimutė pakviečia valgyti arba miegoti, jis pakyla ir palengvėle eina pas sėdintus žmones.

O dar taip neseniai buvo gera. Tuomet valgyti kviesdavo mama. Bet ji numirė. Neseniai. Kosėjo, kosėjo ir... numirė. Gal iš didžio skausmo tėvelio belaukdama. Su tėveliu būdavo geriausia: jis ant rankų panesėdavo, pasakų pasakdavo, užmigdydavo. Bet tėvelį, kaip iš Lietuvos bėgę, pačiupo žandarai apkasų kasti. Daugiau jo nei mama, nei jis nebematė. Dabar, štai, ir mamos nebėra...

Ir kas tam berniukui išties pagalbos ranką?

Senis Pranciškus paliko ant Mūšos kranto sode skendintį, sodybą ir didelį ūkį, kur kvietė užaugdavo virš galvos, o miežiai kasmet atnešdavo dvidešimpenktą grūdą. 1944 metais vienas jis buvo belikęs tose gimtosios žemės grožybėse — visą plačią giminę išdraskė tai vieni, tai antri svetimieji. Vienui vienas jis atsidūrė i Münsterį, kur dideliame fabrike buvo naktinių pektūrių ir, žerdamas akmenines anglis i krosnį, svajodavo apie saulės kaitroje dūgiančias savo sodo bites.

Dabar Pranciškus gyvena Greveno stovykloje. Pradžioje galvas kraipė ir būkta vokiečiai jau apsiropo ir tik nusipso gailia šypsena, kai kasdieną sutinka paupio lygumų laukuose klaidžiojantį visiškai baltą ir prie žemės linkstantį žmogų. Senis Pranciškus žyla ir linksta prie žemės ne vien nuo begalinės širdgėlos, bet ir nuo... neprivalymo. Ir kas jį pamaitins, apskalbs, apręngs?

Kas išties pagalbos ranką?

Daug, labai daug mūsų žmonių, suburtų vargingose tremties stovyklose, šiandieną jau yra atsidūrę labai sunkioje medžiaginėje būklėje. Juk tik visai mažadėlė tremtinis turi gimines ar prietelius užjūriuose, kurie jais pasirūpina. O labai didelis skaičius yra tokių, čia tik keliais pavyzdžiais paminėtų, kurie nei patys savi pasirūpinti negali, nei turi kas jais rūpintis.

I šiuos mūsų tautos narius, jei jie liktų užmiršti, kiekvieną dieną blogėjant tremties sąlygoms, nagus išskėtusi artėja nešvari, apdriskus, alkana mirtis. Planingos emigracijos viltis gaivina ir teikia dar jėgų ištverti. Bet kaip ilgai jų jėgų pakaks, jei jos ne savaitėmis, bet dienomis senka? O laukimas gali būti ilgas, ir būtinye nuolatine, rūpestinga ir nuosirdi pagalbos ranka.

Lietuvos Raudonasis Kryžius, brolių amerikiečių ir įvairių caritatyvinių organizacijų remiamas, ligi šiol, kiek įstengdamas ir kaip sugebėdamas, tą vargą maldina. Jis pasiryžęs, jo vyr. valdybos pirmininko dr. D. Jasičiaio žodžiais tariant, nežūrint kas kartas mažėjančių išteklių, savo užsibrėžtą darbą tęsti, ir mes visi turime jam padėti. Brolio pagalbos ranka, nors ir su skurdžia dovana, yra brangesnė. Tad ne tik šio Lietuvos Raudonojo Kryžiaus piniginiu vėjau metu, bet ir visą laiką mes turime neužmiršti, jog greta mūsų, kurie dar lengviau vargą pakeliamė, gyvenama tokių, kuriuos tas pats vargas visiškai žlugdo. Tai prisimindami karts nuo karto paskirsime kad ir mažą savo ištekių dalėlę ir perduosime L. R. Kryžiui, kuris atiduos ją tiems, kurie labiausiai reikalingi.

Kaip dvasiniai susibūrę i glaudžią šeimą išlaikysime savo tautos galią ir nemarumą, taip, fiziniai vienas antrą paremdami, išlaikysime savo tautos žmones.

A. ROKAS

## Skelbimas Nr. 32

Iš JAV bei kitur yra paieškoms žemiau išvardinti asmenys. Ieškomieji, arba jų kiki-ma žinantieji, prašomi atsiliepti C/Kartotekon per artimiausią LTB padalinį, kartu nurodant skelbimo eilės numerį ir tikslų savo adresą.

586. Mirusio JAV Silvestro Miller palikimo reikalai: Jonas MILIUS iš Kentaučių, Tomas MILIUS iš Dautarių, Salomėja MILIUTE-Untienė, Marija MILIOTE, Ona MILIOTE ir Marcelė bei Benediktas MILIAI — visi iš Mažeikių apskr.

587. CEPOKAS Juozas (1909) iš Kurpių, VOLSKIS Liudvikas (1927) iš Ariogalos, STASKIENE-Valiutė Elena iš Silalės ir CERNAUSKAS Mykolas 1910.

588. PRANENIENE-Pranevičienė-Bartosevičiūtė Stasė su dukrele Irena bei Gražina, MERKELIS Jonas su žmona Ona bei dukrele Viga iš Sialiuų, IKVIDAS Edvardas (33) iš Rengių ir MEDONIS Madišauskas Pranas (39) iš Sialiuų.

589. GUDELIS Bronius (1892) iš Boraičių, SAULIUS Antanas iš Domantonių, STASIULIS Povilas (1917), KRUMPALCAS Vincas (1896) ir LEMANAS Vilbar iš Marijampolės.

590. KASMAUSKAITE Juzė su dukrele Elze iš Sialiuų, LODIENŠ Ieva iš Rudapių, PAUKŠTYS Vincas iš Klampėnų ir RADZEVICIENE Monika iš Skardupio.

591. GRISKONIAI: Alfonsas, Juozas, Antanas; KRISCIENIENE-Griskonytė Stasė su sūnumi Romu ir BARADINSKIENE-Griskonytė Petrusė su vaikais Algii ir Eug.

592. MOTUZIENE-Zilinskaitė iš Bebrininkų-Pilūnų, VASILIAUSKAS Adomas su žmona Elena bei vaikais Jadze ir Viktoru — visi iš Kauno.

593. GRINIAI: Vladas iš Seduvos, Anupras iš Ukmergės bei Veronika iš Pagirių; MELERIS Abraomas (1902) iš Klaipėdos ir KURLIANSKIS Kazys iš Panevėžio.

594. JACEVICIUS Juozas (46) sūnus Povilo, MIKELAITIS Juozas (45) iš Sialiuų, KLEINAUSKAS Jonas (45) iš Alytaus ir POSKAI: Juozas, Anelė, Agota, Magdė iš Tauragės.

595. Prašyti iš JAV adresai: Jonui Beisui, Broniui Ulinskui, Antanui Birskui, Kosteui Matulevičienei (Navickaitėi), Anicetui Sprindžiūnui, Juozui Starkevičiui, Silvestruui Sveikauskui, Albinai

## MINTIS

"The Thought" Lithuanian Newspaper Authorized by Headquarters European Command Civil Affairs Division No UNDP 203 \* Appears 3 times weekly \* Editor-in-Chief and authorised licensee: J. Vaisaitis \* Printed by Verlagsdruckerei Dietrich & Schuster G.m.b.H. Memmingen

Vyr. Redaktorius — leidėjas J. Vaisaitis. Redaktoriai: Henr. Zemelis ir St. Kalvaitis. Leista Vyr. JAV kariuomenės būstinės Europoje \* Laikraštis išėina pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais \* Prenumerata mėn. RM. 10.—, atskiras numeris RM. 1.— \* Prenumerata i užsienį, išskyrus Japoniją, Ispaniją ir Austriją, su persiuntimo išlaidomis RM. 15.— mėn. \* Einamąsąskaita Volksbank Memmingen, c.G.m.b.H. Nr. 9149 ir Postscheckkonto München 14210. Adresas: „MINTIS", (13b) Memmingen, Schranneplatz 6, Laikrašis: Memmingen, Postfach 2.

Redakcija nesunaudojtu rankraščiu nesaugo ir taiso savo nuožūra \* Honorarai mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus \* Priimami skelbimai, tik iš anksto už juos apmokėjus \* Skelbimai iki 10 petito eilučių RM. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po RM. 15.— \* Už skelbimų turimą redakcija neatsako \* Reklamacijos ir administracijos tel. Nr. 207